

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีจุดประสงค์ เพื่อศึกษาแบบการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับแบบการเรียนการสอน
2. แนวคิดเกี่ยวกับแบบการเรียน
3. ความหมายของแบบการเรียน
4. ทฤษฎีเกี่ยวกับแบบการเรียน
5. แบบการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบการเรียน
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอน

การเรียนการสอนเป็นระบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ผู้เรียนด้วยตนเอง และผู้เรียนกับสภาวะแวดล้อมอื่น ๆ (สันต์ ธรรมบำรุง 2526) ผู้เรียนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญมาก ทั้งนี้เพราะการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนเมื่อร่างกายรับรู้เหตุการณ์ในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ด้วยประสาทสัมผัสอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลาย ๆ อย่าง ก็จะส่งต่อไปยังระบบประสาทส่วนกลางของสมอง แล้วจึงจะปรากฏเป็นการกระทำหรือการตอบสนองต่อสิ่งต่าง ๆ (ประสาท อิศรปริดา 2523)

การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในบุคคล ซึ่งเป็นผลมาจากการมีประสบการณ์ หรืออาจกล่าวได้ว่า การเรียนจะต้องเริ่มต้นจากที่บุคคล มีประสบการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง แล้วสิ้นสุดด้วยการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (จินตนา ยูนิพันธ์ 2527)

พรรณี ชูทัย (2522) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการเรียนรู้ซึ่งมีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษา โดยแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มทฤษฎีเชื่อมโยง (Stimulus Response Association) มองเห็นว่าการเรียนรู้เกิดขึ้น

เนื่องจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง เน้นเกี่ยวกับสิ่งที่สังเกตได้ในการเรียนรู้ และให้ความสนใจน้อยเกี่ยวกับกระบวนการคิด เพราะยากแก่การสังเกต ซึ่งมักจะเรียกทฤษฎีกลุ่มนี้ว่า กลุ่มพฤติกรรมนิยม

2. กลุ่มทฤษฎีปัญญา หรือทฤษฎีสถาน (Cognitive-Field Theory) เน้นความสำคัญของกระบวนการคิดที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลในช่วงการเรียนรู้ ซึ่งหมายถึงการเกิดการหยั่งรู้ ตามความคิด หรือการที่แต่ละบุคคลรับรู้สิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวว่าแตกต่างกัน หรือเหมือนกันอย่างไร โดยการจัดเรียงเรียงความคิดเดิมหรือประสบการณ์เดิมเข้าเป็นความคิดใหม่

ผู้สอนควรเข้าใจจิตวิทยาการเรียนรู้ที่มีผลต่อการเรียนการสอน ทำให้ผู้สอนสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งพอประมวลได้ดังนี้

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Difference) เนื่องจากการเรียนรู้เป็นเรื่องของผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งระดับสติปัญญา ความสามารถ และวิธีการเรียน (เฉลิม วราวิทย์ 2526) ฉะนั้น ในการเรียนการสอนจึงต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน

2. ความพร้อม (Readiness) คือสภาพความเจริญเติบโต ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา รวมทั้งความสนใจ และความรู้อื่นๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ในสิ่งที่ต้องการได้ ฉะนั้นในการเรียนการสอน ผู้สอนควรคำนึงถึงความพร้อมของผู้เรียน ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนได้เป็นอย่างดี

3. การรับรู้ (Perception) การรับรู้จะดีขึ้น ถ้ามีประสบการณ์เดิมมาก่อน เพราะจะมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ (ชูชีพ อ่อนโคกสูง 2522) ผู้สอนจึงควรสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้อธิบายและอภิปรายร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้สอนเข้าใจผู้เรียนในทัศนะต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น และครูผู้สอนควรให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้เรียนให้มีการรับรู้ที่ถูกต้อง เป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป

4. การจูงใจ (Motivation) เป็นสิ่งที่จะผลักดันให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม กำหนดแนวทาง และมีความพยายามในการทำภารกิจต่าง ๆ ให้สำเร็จไปด้วยดี เพราะแรงจูงใจของผู้เรียนมีส่วนช่วยโดยตรงที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ (วุฒิชัย จำนง 2521)

5. การถ่ายโยงและการสะสม (Transfer and Retention) การเรียนรู้จะมีประโยชน์ ถ้าผู้เรียนสามารถสะสมสิ่งที่เรียนไว้เพื่อใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้ การเรียนรู้สิ่งที่มีความหมายจะช่วยให้มีการสะสมได้ดีที่สุด (สุวัฒน์ พุทธรเมธา 2523) และการถ่ายโยงจะดีขึ้นเมื่อสิ่งที่เรียนมาแล้วมี

ความสัมพันธ์หรือคล้ายคลึงกับสถานการณ์ใหม่ ดังนั้นผู้สอนจึงควรใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสะสมสิ่งที่เรียนไปใช้ให้เกิดประโยชน์

ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อมุ่งเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ตัวผู้เรียน จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงจิตวิทยาการเรียนรู้ที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนเป็นหัวใจสำคัญของปัญหาทำอย่างไรจึงจะสอนให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ทำให้ผู้เรียนแต่ละคนเกิดการเรียนรู้และพัฒนามากที่สุดตามศักยภาพของเขา ได้มีการค้นคว้าหลายด้านเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่สำคัญอันนี้ เช่น ศึกษาหารูปแบบที่ดีของหลักสูตร โรงเรียน วิธีสอน และองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน ซึ่งคิดว่ามีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ ทั้งที่เกี่ยวข้องกับสติปัญญา ทักษะความรู้พื้นฐาน (Cognitive Factor) และองค์ประกอบทางด้านจิตใจ (Non-Cognitive Factor หรือ Affective Factor)

งานด้านหนึ่งที่สำคัญ คือ นักจิตวิทยาและนักการศึกษามุ่งให้ความสนใจศึกษา ทำความเข้าใจเกี่ยวกับความแตกต่าง ระหว่างบุคคลด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงประสิทธิภาพ ของกระบวนการเรียนการสอน ผลการวิจัยศึกษาค้นคว้าด้านนี้ ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันอย่างแจ่มแจ้งแล้วว่าผู้เรียนมีความแตกต่างกันมากในหลาย ๆ ด้าน ครูควรจะยอมรับและทำความเข้าใจในลักษณะที่สำคัญอันนี้ ครูที่ดีมีประสบการณ์ในการสอนมาเป็นระยะเวลาพอสมควร ก็จะยอมรับว่าผู้เรียน แต่ละคนเรียนได้ดีในสภาพที่แตกต่างกัน อีกทั้งมีวิธีการเรียนแตกต่างกันไปเฉพาะตัว ไม่มีวิธีสอนใดดีที่สุด ซึ่งสามารถใช้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียนทุกคน จึงเป็นภาระที่สำคัญของครูในอันที่จะหาวิธีสอนที่ทำให้ผู้เรียนแต่ละคนเกิดการเรียนรู้มากที่สุด

จอห์น บี คาร์รอล (John B. Carroll 1963 อ้างอิงใน อัจฉรา ธรรมาภรณ์ 2531) เขียนบทความเรื่อง “A Model of School Learning” ให้ความสำคัญถึงพฤติกรรมของผู้สอนว่ามีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ ของผู้เรียน ได้พูดถึงระดับไอคิว (I.Q.) ของผู้เรียนว่าไม่ใช่ตัวแปรที่สำคัญที่สุดต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน งานวิจัยในสมัยก่อน ๆ นั้น พบว่าความถนัด (Aptitude) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กันสูง คือพบว่าสหสัมพันธ์ประมาณ +0.7 แต่การศึกษาเหล่านี้ศึกษาโดยให้ผู้เรียนได้รับการสอนวิธีเดียวกัน และใช้เวลาเท่ากัน คาร์รอล จึงได้วางแผนศึกษาอีกแบบหนึ่งคือ ใช้วิธีสอนหลาย ๆ แบบและใช้เวลาอย่างเพียงพอกับผู้เรียน ซึ่งแต่ละคนใช้เวลาไม่เท่ากัน และการศึกษาพบว่า ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างความถนัด และระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับศูนย์ผลการศึกษานี้ตีความได้ว่า เวลาเรียนที่เพียงพอตามความต้องการของผู้เรียน และวิธีสอนที่เหมาะสมสามารถทำให้ผู้เรียนเกือบทั้งหมด สามารถเรียนรู้ในเนื้อหาต่าง ๆ ที่ครูสอนได้ ทำนองเดียวกันภายใต้เงื่อนไขอันนี้ บลูม (Bloom 1971 อ้างอิงใน อัจฉรา ธรรมาภรณ์ 2531) ซึ่งเน้นวิธีสอนการเรียนเพื่อรอบรู้ (Mastery Learning) ก็เชื่อว่า 95 เปอร์เซ็นต์ ของผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ ซึ่งต่างจากแนวคิดดั้งเดิม

ซึ่งเชื่อว่า หนึ่งในสามของผู้เรียนทั้งหมดสามารถเรียนได้ดี หนึ่งในสามเรียนได้ในระดับปานกลาง และ อีกหนึ่งในสามไม่ประสบความสำเร็จ

จากแนวคิดอันนี้สรุปได้ว่า ถ้ามีการจัดการเรียนการสอนโดยให้ความสำคัญกับความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยคำนึงถึงเวลาที่ผู้เรียนแต่ละคนต้องการและวิธีการที่เหมาะสมแล้วเชื่อว่า ผู้เรียนจะประสบความสำเร็จได้เท่าเทียมกัน

แนวคิดเกี่ยวกับแบบการเรียนรู้

อัจฉรา ธรรมภรณ์ (2531) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับแบบการเรียนรู้ ดังนี้

ในช่วง 10 ปีมานี้ นักจิตวิทยาการศึกษาได้ให้ความสนใจในเรื่องแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน มีงานวิจัยต่าง ๆ ออกมามากมาย คือการศึกษาแบบ (Style) ต่าง ๆ ของการเรียนรู้ ซึ่งถือว่าเป็นลักษณะที่สำคัญอันหนึ่งของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน หรือเรียกว่า Learning Style ซึ่งมีความหมายเกี่ยวข้องกับ วิธีการที่ผู้เรียนชอบในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เช่นบางคนชอบเรียนโดยการอ่าน บางคนชอบการฟังครู บรรยายหรือบางคนชอบลงมือปฏิบัติเอง รวมทั้งสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องซึ่งส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด เช่น ชอบเรียนเป็นกลุ่มโดยการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน หรือเรียนคนเดียวชอบการสอนที่มีลักษณะเป็นแบบแผนตายตัวหรือยืดหยุ่นได้ หรือเวลาเรียน เข้า-ป่า-คำ เป็นต้น

เจม ดับบลิว คีเฟ (Jame W. Keefe 1979) ได้อธิบายแบบการเรียนรู้ไว้ดังนี้

แบบการเรียนรู้ (Learning Style) เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพต่าง ๆ ของการเรียนการสอนที่ผู้เรียนชอบและผู้เรียนคิดว่าเรียนได้ดีในสภาพนั้น ๆ หรือโดยสรุปใช้อธิบายว่าผู้เรียนชอบเรียนอย่างไร ในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ให้ความสนใจในด้านนี้มาก มีศูนย์วิจัยชื่อ Learning Style Network อยู่ที่ St. John's University ศึกษาค้นคว้าด้านนี้โดยเฉพาะ เมื่อนำไปสู่การพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอนวิธีหนึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านนี้ ได้ให้แนวคิดที่ แบบการเรียนรู้ (Learning Style) ของผู้เรียนเป็นข้อมูลที่สำคัญที่สุดอันดับหนึ่งสำหรับครู เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ หาทางนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แบบการเรียนรู้จึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอันหนึ่งซึ่งควรให้ความสนใจเพื่อนำมาประกอบการวางแผนการสอนให้สอดคล้องกับความชอบ และความต้องการของผู้เรียน อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของการเรียนรู้ของตัวผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญ

ความหมายของแบบการเรียนรู้

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของแบบการเรียนรู้ (Learning Style) ดังต่อไปนี้

เดวิด อี ฮันท์ (David E. Hunt 1979) ได้ให้ความหมายว่า “แบบการเรียนรู้เป็นสิ่ง
ที่อธิบายว่าผู้เรียนเรียนอย่างไร ไม่ใช่เรียนอะไรมาบ้างแล้ว”

แอนโทนี เอฟ กรกออร์ช (Anthony F. Gregorce 1979:234) ได้ให้ความหมายว่า
“แบบการเรียนรู้ประกอบด้วยพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ซึ่งใช้เป็นตัวบ่งชี้ว่าคุณคนเรียนรู้อย่างไร และ
ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของตนอย่างไร แบบการเรียนรู้ยังเป็นตัวแนะนำจิตใจของคุณคนทำงาน
อย่างไร”

เอคเนส จี เรสเลอร์ และวิกเตอร์ เรสโมวิต (Agnes G.Rezler and Victor
Rezmovice 1981) ได้ให้ความหมายว่า “แบบการเรียนรู้ หมายถึง ลักษณะที่แต่ละบุคคลรับรู้และ
ประมวลข้อมูลในสภาพต่าง ๆ ของการเรียนรู้”

ลินดา เอช สมิธ และโจเซฟ เอส เรนซัลโล (Linda H.Smith and Joseph S.
Renzulli (1984) ได้ให้ความหมายว่า “แบบการเรียนรู้เป็นลักษณะของยุทธศาสตร์ทางการเรียนรู้ที่
นักเรียนชอบใช้ในการเรียน”

เจมส์ ดับบลิว คีเฟ (Jame W.Keefe 1984) ได้ให้ความหมายว่า “แบบการเรียนรู้
ประกอบด้วยองค์ประกอบด้านปัญญา ร่างกาย และ อารมณ์ แบบการเรียนรู้เป็นลักษณะที่ค่อนข้าง
คงที่ บ่งชี้ว่าผู้เรียนรับรู้ มีปฏิสัมพันธ์และตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนอย่างไร ”

จากคำนิยามต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว พอจะสรุปความหมายของแบบการเรียนรู้ได้ว่า
แบบการเรียนรู้หมายถึงลักษณะวิธีการที่ผู้เรียนชอบใช้ในการเรียนและตอบสนองต่อสภาพแวดล้อม

ทฤษฎีเกี่ยวกับแบบการเรียนรู้

ทฤษฎีแบบการเรียนรู้มีหลายทฤษฎีซึ่งในที่นี้จะขอนำเสนอเพียงทฤษฎีที่สำคัญๆ
และเกี่ยวข้องกับงานวิจัย ดังต่อไปนี้

รีเบคคา แพททริดจ์ (Rebecca Partridge 1983) ได้จำแนกทฤษฎีเกี่ยวกับแบบการ
เรียนออกเป็น 2 ระบบใหญ่ ๆ คือ จำแนกตามพฤติกรรมและจำแนกตามแบบการคิดของผู้เรียนดังนี้

1. ระบบการจำแนกการเรียนรู้ตามพฤติกรรม ระบบนี้จำแนกรูปแบบการเรียนรู้ตามพฤติกรรมที่แสดงออกในการเรียน ปัจจุบันมีระบบเป็นที่สนใจ 2 ระบบ คือ

1.1 ระบบของแอนโทนี กราซา และเชอร์รีล ไรซ์แมน (Anthony Grasa and Sheryl Reichman cited by Rebert B.Kozma, et al. 1975) จำแนกแบบการเรียนรู้ตามพฤติกรรมของนักศึกษาเป็น 6 แบบ ดังนี้

1) แบบอิสระ (Independent) นักศึกษาที่เรียนแบบนี้จะเป็นคนที่ชอบคิดและทำงานด้วยความคิดเห็นของตนเอง แต่ก็ยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนคนอื่น ๆ ในชั้นเรียน เขาจะเรียนในเนื้อหาที่เขาคิดว่าสำคัญและมีความเชื่อมั่นในความสามารถทางการเรียนรู้ของตนเองเป็นอย่างมาก

2) แบบหลีกเลี่ยง (Avoidance) นักศึกษาที่เรียนแบบนี้ จะเป็นคนที่ไม่สนใจในเนื้อหาวิชาที่เรียนในชั้นเรียน โดยทั่วไปเขาไม่ชอบที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกับเพื่อน ๆ และอาจารย์ และไม่สนใจในสิ่งที่เกิดขึ้นในห้องเรียน

3) แบบร่วมมือ (Collaborative) นักศึกษาที่เรียนแบบนี้ จะเป็นคนที่มีความรู้สึกว่าเขาจะสามารถเรียนรู้ได้มากที่สุดด้วยการร่วมมือกันแสดงความคิดเห็นและร่วมมือกันใช้ความสามารถที่ทุกคนมีอยู่ เขาเป็นคนที่พยายามร่วมมือกับอาจารย์และเพื่อนในกิจกรรมการเรียนการสอน ชอบที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยมีความเห็นว่าห้องเรียนเป็นที่ซึ่งเหมาะสำหรับการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และเรียนรู้เนื้อหาวิชา

4) แบบแข่งขัน (Competitive) นักศึกษาที่เรียนแบบนี้มักจะเป็นคนที่เรียนรู้ด้วยการพยายามกระทำการต่าง ๆ ให้ดีกว่าคนอื่น ๆ ในชั้นเรียน เขาจะมีความรู้สึกว่าจะต้องแข่งขันกับเพื่อน ๆ คนอื่นในชั้นเรียนเพื่อที่จะได้รับรางวัล เช่น ระดับคะแนนที่ดีกว่า หรือได้รับคำชมเชยจากอาจารย์ เขาคิดว่าการเรียนในห้องเรียนจะต้องมีการแพ้หรือชนะ และเขาจะต้องเป็นผู้ชนะเสมอ

5) แบบมีส่วนร่วม (Participant) นักศึกษาที่เรียนแบบนี้จะเป็นคนที่ต้องการเรียนรู้เนื้อหาวิชา และชอบไปที่จะไปเรียนในชั้นเรียนเขาจะมีความรู้สึกว่าเขาจะต้องมีส่วนร่วมให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ในกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน แต่เขาจะมีส่วนร่วมน้อยมาก ถ้ากิจกรรมนอกหลักสูตรหรือกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนในชั้นเรียน

6) แบบพึ่งพา (Dependent) นักศึกษาที่เรียนแบบนี้จะเป็นคนที่มีความอยากรู้

อยากเรียนน้อยมาก เป็นคนที่เรียนรู้เฉพาะสิ่งที่กำหนดให้เรียนเท่านั้น เขาจะเห็นว่าอาจารย์และเพื่อน ๆ คือแหล่งความรู้และแหล่งที่จะสนับสนุนช่วยเหลือเขาได้ เขาจะพยายามแสวงหากคนที่สามารถแนะนำเขาได้และต้องการที่จะรับคำสั่งว่าจะต้องทำอะไร

1.2 ระบบของริชาร์ด แมนน์ และคณะ (Richard Mann, et al. cited by Robert B Kozma 1975) ได้จำแนกแบบการเรียนรู้โดยอาศัยพฤติกรรม ของนักศึกษาออกเป็น 8 แบบ ดังนี้

1) แบบยินยอม (Compliant) นักศึกษาที่เรียนแบบนี้ในบางครั้ง เรียกว่า แบบนักเรียนที่ดี (Good Students) เพราะเขาจะเป็นที่พอใจของเพื่อน ๆ และครู ผู้เรียนแบบนี้ มักจะยึดเอางานเป็นหลัก และสนใจ เฉพาะเรื่องเกี่ยวข้องกับงานของตนเท่านั้น เขาจะไม่ละทิ้งงานของเขาเด็ดขาด งานที่เขาทำมักจะเป็นงานที่ผู้ปกครอง หรือครูมอบหมายให้ทำ เพราะครุมีอำนาจในการให้เกรดเขา เขามีแนวโน้มที่จะทำงานไม่มากและไม่บ่อยเกินไป แต่ให้พอเหมาะกับที่ครูกำหนดให้ เขาไม่ชอบห้องเรียนที่ขาดระเบียบและขาดการควบคุมลักษณะสำคัญของผู้เรียนแบบนี้ คือ เขามีความต้องการที่จะเข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียน

2) แบบวิตกกังวล (Anxious Dependent) นักศึกษาที่เรียนแบบนี้มีอยู่จำนวนมาก และเป็นกลุ่มที่ครูหรืออาจารย์ควรให้ความสนใจและให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก นักศึกษาพวกนี้จะมีความรู้สึกกระวนกระวายและต้องการความช่วยเหลือจากครูผู้สอน พวกเขาจะมีความรู้สึกวิตกกังวลเกี่ยวกับการวัด และประเมินผลการเรียน นอกจากนี้ก็มีความกังวลเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมายให้ทำในชั้นเรียน เขาจะมีความรู้สึกที่ไม่มีความสามารถ ความรู้สึกดังกล่าวผสมผสานกับแรงกดดันภายนอก โดยเฉพาะจากผู้ปกครองมีผลทำให้นักศึกษา มีความกังวลเกี่ยวกับผลการเรียนของตนเป็นอย่างมาก

3) แบบท้อใจ (Discouraged) นักศึกษาที่เรียนแบบนี้มักจะไม่มีความพึงพอใจในตัวเอง และเมื่อมีสิ่งผิดพลาดเกิดขึ้น พวกเขาก็จะมีความละอาย และโทษตัวเอง พวกเขาจะไม่มองว่าคนอื่นเป็นปฏิปักษ์ มักจะมีทัศนคติต่อตนเองในแง่ลบ และชอบแยกตัวเองออกจากกลุ่ม

4) แบบอิสระ (Independent) ผู้เรียนที่เรียนแบบนี้จะมีความเป็นผู้ใหญ่กว่าผู้อื่นอย่างชัดเจน เป็นพวกมีสติปัญญาดี มีความรับผิดชอบและมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง พวกเขาจะมีความสามารถที่จะมองความสัมพันธ์ของการเรียนวัตถุประสงค์ และการทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ และถ้ามีโอกาสที่จะปฏิบัติงานใด ๆ ร่วมกับครู-อาจารย์และเพื่อนร่วมชั้น เขาต้องการที่จะรับบทบาทของแต่ละคนอย่างชัดเจน

5) แบบวีรบุรุษ (Heroic) ผู้เรียนที่เรียนแบบนี้ เป็นพวกที่มีผลการเรียนดี ส่วนมากมักจะเป็นผู้ชาย ผลงานมีทั้งที่เป็นประเภทสร้างสรรค์ และสร้างปฏิบัติทำให้เกิดความไม่พอใจอย่างรุนแรงได้ มีความพอใจในอำนาจทำให้พวกเขาพยายามสร้างเอกลักษณ์โดยการแสดงออก

5) แบบลอบยิง (Spiner) ผู้เรียนที่เรียนแบบนี้เป็นพวกที่มองโลกในแง่ร้ายมีความภูมิใจตนเองอยู่ในระดับต่ำ มองไม่เห็นประโยชน์อันใดที่ได้จากการเข้าไป เกี่ยวข้องกับผู้อื่น เป็นพวกหลบหลีกมักไม่ยอมเผชิญหน้ากับอาจารย์ มีแนวโน้มที่จะเป็นปฏิปักษ์กับครู-อาจารย์

6) แบบแสวงหาความสนใจ (Attentive) ผู้เรียนแบบนี้มีแนวโน้มที่จะมีบทบาททางสังคมมากกว่าด้านสติปัญญา มักสร้างความสัมพันธ์กับอาจารย์และเพื่อนด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น พูดคุย เล่าเรื่องตลก เพื่อให้เกิดความสนใจ ได้รับการยอมรับจากเพื่อนฝูง พวกนี้จะไม่มีความสุขเลยถ้าเขาได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบ หรือทำงานใด ๆ ด้วยความสามารถของเขาเอง

8) แบบสงบเงียบ (The Silent Student) ผู้เรียนแบบนี้ไม่ค่อยมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน พูดน้อย และมักจะเงียบเฉย มีสัมพันธภาพกับครูหรืออาจารย์น้อยมาก มีส่วนร่วมในกิจกรรมน้อยมาก

2. ระบบจำแนกแบบการเรียนรู้ตามแบบการคิด (Cognitive Style) ระบบนี้จำแนกรูปแบบการเรียนรู้ตามกระบวนการคิด ระบบที่ได้รับความสนใจ มากในปัจจุบันมี 2 ระบบคือ

2.1 ระบบของ เอช เอ วิทคิน และคณะ (H.A.Witkin, et al. 1977) วิทคินจำแนกแบบการคิดของคนเป็น 2 แบบ ดังนี้

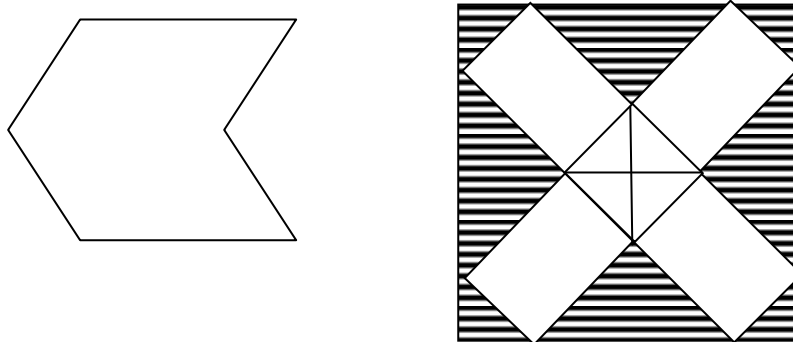
- 1) แบบพึ่งพาสภาพแวดล้อม (Field Dependent)
- 2) แบบไม่พึ่งพาสภาพแวดล้อม (Field Independent)

วิทคิน จำแนกแบบการคิดทั้ง 2 แบบ บนพื้นฐานของการรับรู้สิ่งต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อม (Field) ต่าง ๆ

ระยะแรก วิทคิน (H.A.Witkin and S.E. Asch 1948; H.A. Witkin 1949,1950,1952) ได้ทำการทดลองภายในห้องปฏิบัติการด้วยวิธีการทดสอบ ร็อดและเฟรม (Rod-and-Frame Test) ผู้รับการทดสอบจะเข้าไปอยู่ในห้องมืดที่มีกรอบสี่เหลี่ยม และเส้นเรืองแสง (Luminous Square Frame and Rod) ซึ่งอยู่แนวเดียวกันทั้งกรอบ และเส้นเรืองแสง สามารถหมุนตามเข็ม และทวนเข็มนาฬิกา ได้อย่างเป็นอิสระต่อกัน เมื่อเริ่มการทดลองผู้รับการทดลองจะเห็นทั้งกรอบและเส้นเรืองแสงวางอยู่ในลักษณะเอียงวิทคินจำแนกแบบการคิดโดยพิจารณาลักษณะการปรับเส้นเรืองแสงของผู้รับการทดลอง วิทคิน พบว่าบางคนปรับเส้นโดยยึดกรอบเรืองแสงเป็นหลัก เช่น ถ้า

กรอบวาง 30 องศา ผู้หนึ่งจะปรับเส้นเรื่องแสงเอียง 30 องศา ตามแนวของกรอบโดยที่เข้าใจว่าตนเองปรับเส้นเรื่องแสงได้ตรงตั้งฉากกับแนวราบแล้ว กลุ่มนี้จัดเป็นพวกฟุ้งฟิงสภาพแวดล้อมแต่จะมีคนอีกกลุ่มหนึ่งที่สามารถปรับวัตถุได้ตั้งตรง โดยที่ไม่ขึ้นอยู่กับความเอียงของกรอบเรื่องแสง กลุ่มนี้จัดเป็นกลุ่มไม่ฟุ้งฟิงสภาพแวดล้อม

การทดลองอีกลักษณะหนึ่ง คือ การทดสอบการปรับตำแหน่งของตนเอง (Body-Adjustment Test) การทดลองนี้ผู้รับการทดลองจะนั่งอยู่บนเก้าอี้ซึ่งสามารถปรับให้เอนไปมาได้ ลักษณะตามเข็มและทวนเข็มนาฬิกา เก้าอี้ดังกล่าวจะตั้งอยู่ในห้องที่สามารถปรับระนาบการหมุนได้เช่นกัน เมื่อเริ่มการทดลองเก้าอี้และห้องจะอยู่ในลักษณะเอียง ผู้รับการทดลองซึ่งนั่งอยู่บนเก้าอี้จะต้องปรับเก้าอี้ที่ตนนั่งให้อยู่ในลักษณะที่ตั้งฉากกับพื้นโลก จากการทดลองพบว่าบางคนสามารถปรับเก้าอี้ให้ตั้งฉากกับพื้นโลกได้ วิทคินเรียกแบบการคิดของกลุ่มนี้ว่า แบบไม่ฟุ้งฟิงสภาพแวดล้อม ส่วนคนที่ปรับเก้าอี้ โดยขึ้นกับความเอียงของพื้นห้อง เรียกแบบนี้ว่า แบบไม่ฟุ้งฟิงสภาพแวดล้อม ส่วนคนที่ปรับเก้าอี้ โดยขึ้นกับความเอียงของพื้นห้อง เรียกแบบนี้ว่า แบบฟุ้งฟิงสภาพแวดล้อม ต่อมาภายหลัง การทดสอบลักษณะฟุ้งฟิง และไม่ฟุ้งฟิงสภาพแวดล้อมแตกต่างไปจากระยะแรก แต่เกี่ยวข้องกับการรับรู้สิ่งต่าง ๆ จากสภาพแวดล้อมการทดสอบนี้คือ การทดสอบภาพซ้อน (Embedded Figures Test) ดังตัวอย่างที่แสดงในรูปที่ 1

รูปที่ 1 ตัวอย่างของภาพที่ใช้ในการทดสอบภาพซ้อน (Embedded Figure Test)

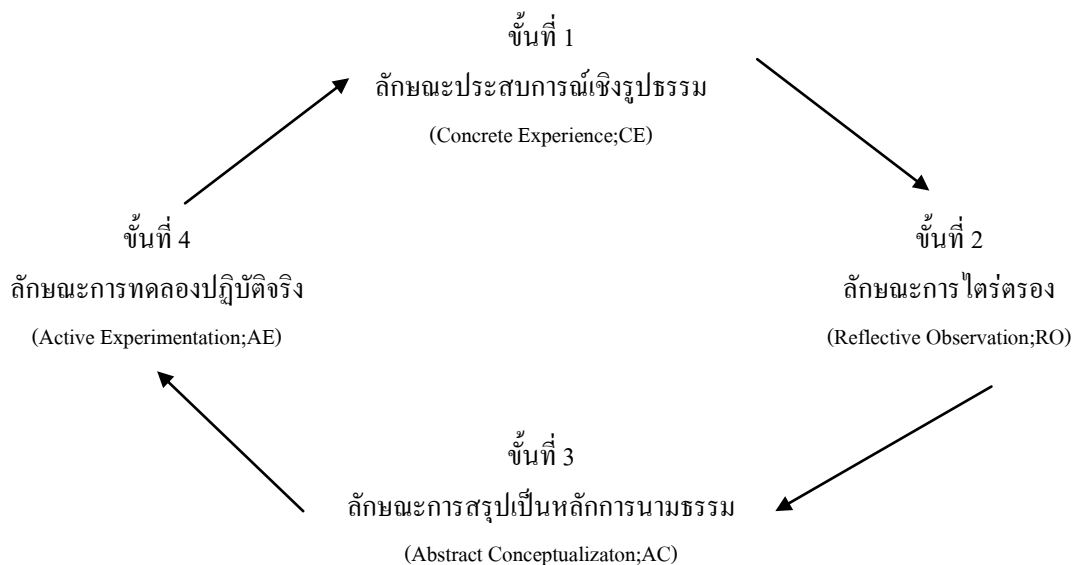
วิธีการทดสอบ คือ ให้ผู้รับการทดลองดูรูปที่ง่าย (รูปทางซ้าย) หลังจากนั้นผู้ทดลองจะเก็บภาพที่ง่ายนั้นกลับไป แล้วนำภาพที่ซับซ้อน (รูปทางขวา) แล้วให้ผู้รับการทดลองตอบว่าภาพย่อยใดในภาพซับซ้อนที่มีโครงการ เช่นเดียวกับภาพง่ายที่ได้ดูไปเมื่อเริ่มการทดลอง การจำแนกกลุ่มแบบการคิด วิทคินใช้เวลาที่ผู้รับการทดลอง ใช้ในการแก้ปัญหาเป็นเกณฑ์ คนที่ไม่สามารถตอบภายในเวลาที่กำหนดจัดเป็นแบบฟุ้งฟิงสภาพแวดล้อม ส่วนคนที่สามารถตอบได้ภายในเวลาที่กำหนดจัดเป็นแบบไม่ฟุ้งฟิงสภาพแวดล้อม เนื่องจากกลุ่มนี้ไม่ขึ้นกับโครงสร้างของภาพย่อย อื่น ๆ ที่ซับซ้อน

บุคคลที่มีแบบการคิดแตกต่างกัน ตามการจำแนกของวิทคินจะมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ต่างกัน 2 ลักษณะ คือการใช้ตัวกลางในการเรียนรู้ (Mediation Mechanisms in Learning) และการใช้ประโยชน์จากความเด่นชัดของตัวแนะ (Cue Salience) ดังนี้

1) การใช้ตัวกลางในการเรียนรู้ (Mediating Mechanisms in Learning) ผู้ที่มีแบบการคิดแบบไม่พึ่งพิงสภาพแวดล้อม จะมีความสามารถในการสรุปหลักการต่าง ๆ จากประสบการณ์ของตนได้ดีกว่า แบบพึ่งพิงสภาพแวดล้อม ตัวอย่าง เช่น ในการเรียนเนื้อหาที่มีโครงสร้างคลุมเครือผู้เรียนต้องสรุปหลักการด้วยตนเอง ผู้เรียนที่มีแบบการคิดแบบไม่พึ่งพิงสภาพแวดล้อมจะสามารถใช้ประโยชน์จากตัวกลางในการเรียนรู้เพื่อเชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ และสรุปเป็นหลักการได้ดีกว่ากลุ่มที่พึ่งพิงสภาพแวดล้อม แต่ถ้าเนื้อหาที่มีโครงสร้างชัดเจนไม่พบความแตกต่างระหว่างแบบพึ่งพิง และไม่พึ่งพิงสภาพแวดล้อม

2) การใช้ประโยชน์จากความเด่นชัดของตัวแนะ (Cue Salience) สิ่งหนึ่งที่ได้รับการยอมรับในวงการศึกษา คือตัวแนะที่เด่นชัดมาก จะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่ายกว่าตัวแนะที่เด่นชัดน้อย ด้วยหลักนี้ตัวแนะที่เด่นชัด จะส่งผลต่อผู้ที่คิดแบบพึ่งพิงสภาพแวดล้อมมากกว่า แบบไม่พึ่งพิงสภาพแวดล้อม

2.2 ระบบของคอล์บ (Kolb,Rubin and McIntyre 1974; Wolfe and Kolb 1984) ได้เสนอว่ากระบวนการเรียนรู้และการปรับตัวของบุคคล ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ที่เป็นวงจรต่อเนื่องกัน ดังแสดงในรูปที่ 2

รูปที่ 2 ขั้นการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของคอล์บ

คอลป์ได้อธิบายขั้นตอนการเรียนรู้ทั้ง 4 ขั้นดังนี้

ขั้นที่ 1 ลักษณะประสบการณ์เชิงรูปธรรม (Concrete Experience ย่อว่า CE) เป็นขั้นของการเข้าไปมีส่วนร่วมและรับรู้ในประสบการณ์ต่าง ๆ เน้นการใช้ความรู้สึกและยึดถือสิ่งที่เกิดขึ้นจริงตามที่ตนประสบในขณะนั้น

ขั้นที่ 2 ลักษณะการไตร่ตรอง (Reflective Observation ย่อว่า RO) เป็นขั้นที่มุ่งที่จะเข้าใจความหมายของประสบการณ์ที่ได้รับ โดยการสังเกตอย่างระมัดระวัง ขั้นนี้เน้นที่การกระจายความคิดเพื่อไตร่ตรองพิจารณา

ขั้นที่ 3 ลักษณะสรุปเป็นหลักการนามธรรม (Abstract Conceptualization ย่อว่า AC) เป็นขั้นที่มุ่งใช้เหตุผล และใช้ความคิดในการสรุปรวบยอดเป็นหลักการต่าง ๆ

ขั้นที่ 4 ลักษณะการทดลอง ปฏิบัติจริง (Active Experimentation ย่อว่า AE) เป็นขั้นที่มุ่งนำเอาความเข้าใจที่สรุปได้จากขั้นที่ 3 ไปทดลองปฏิบัติเพื่อดูว่าถูกต้องหรือไม่ เน้นที่การประยุกต์ใช้

คอลป์ได้กล่าวว่า “ผู้เรียนแต่ละคน จะเน้นในขั้นต่าง ๆ แตกต่างกัน ทำให้มีการใช้ขั้นต่าง ๆ ในการเรียนรู้ไม่เท่ากัน บางคนเน้นขั้นที่ 1 บางคนเน้นขั้นที่ 2 บางคนเน้นขั้นที่ 3 และบางคนเน้นขั้นที่ 4”

ตามแนวคิดของคอลป์ ขั้นการเรียนรู้ทั้ง 4 มีลักษณะที่ตรงกันข้ามที่จัดเป็น 2 คู่ คือ

ขั้นที่ 1 (CE) มีลักษณะตรงกันข้ามกับขั้นที่ 3 (AC)

ขั้นที่ 2 (RO) มีลักษณะตรงกันข้ามกับขั้นที่ 4 (AE)

คอลป์จึงได้เสนอวิธีการวัดแบบการเรียนรู้โดยอาศัย แกน 2 แกน คือ

แกนที่ 1 เป็นแกนความแตกต่างของขั้นที่ 1 และขั้นที่ 3 (CE-AC)

แกนที่ 2 เป็นแกนความแตกต่างของขั้นที่ 2 และขั้นที่ 4 (RO-AE)

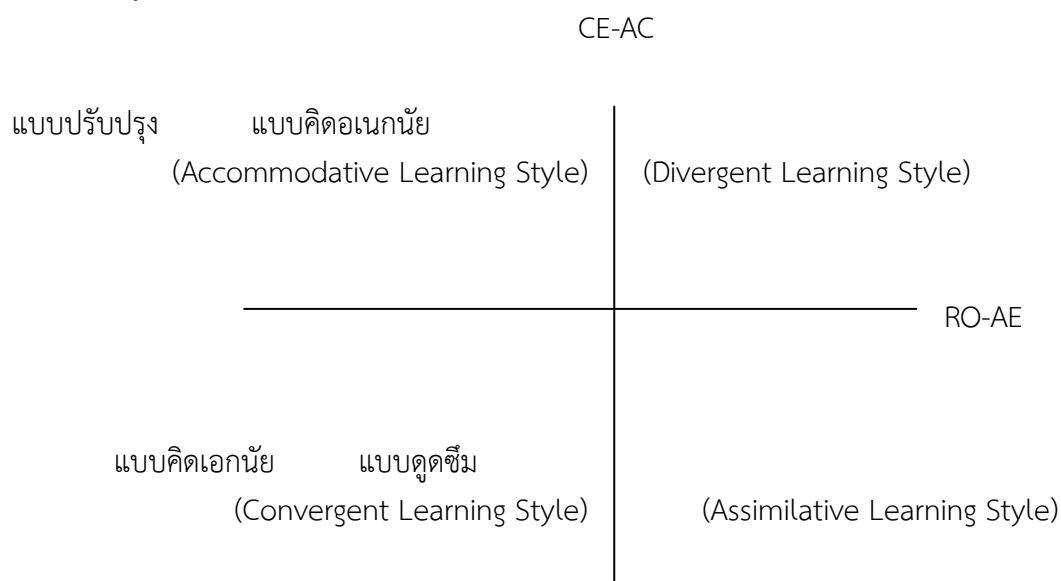
แกนทั้ง 2 นี้ตัดกันเป็นโคออร์ดิเนต (Co-ordinate) และแบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 ควอดแรนท์ (Quadrants)

คอลป์ ได้ถือเอาแต่ละควอดแรนท์ เป็นแบบการเรียนรู้ 1 แบบ และได้แบ่งแบบ

การเรียนรู้ออกเป็น 4 แบบ คือ

- แบบคิดนอกกรอบ (Divergent Learning Style)
- แบบดูดซึม (Assimilative Learning Style)
- แบบคิดเอกราย (Convergent Learning Style)
- แบบปรับปรุง (Accommodative Learning Style)

ดังแสดงไว้ในรูปที่ 3

รูปที่ 3 แสดงแบบการเรียนรู้ 4 แบบของคอล์บ

แบบการเรียนรู้ทั้ง 4 แบบของคอล์บมีลักษณะดังนี้

1. แบบคิดนอกกรอบ เน้นการเรียนรู้ขั้นที่ 1 (CE) และขั้นที่ 2 (RO) ของวงจรการเรียนรู้ บุคคลที่มีแบบการเรียนรู้แบบนี้ คอล์บให้ชื่อว่า นักคิดนอกกรอบ (Diverger) เป็นคนที่มีความสามารถในการมองสถานการณ์ต่าง ๆ ก็คือ ใช้การสังเกตมากกว่าการลงมือกระทำ ถ้าบุคคลใดมีแบบการเรียนรู้เช่นนี้พวกเขาจะชอบแสดงออกซึ่งความคิดหลากหลาย เช่นการระดมสมอง (Brain Storming) บุคคลเหล่านี้จะให้ความสนใจในผู้คนและมีความสามารถในการสร้างจินตนาการจากงานวิจัยของคอล์บเชื่อว่าบุคคลประเภทนี้มักมีพื้นฐานด้านมนุษยศาสตร์ และศิลปะศาสตร์

2. แบบดูดซึม เน้นการเรียนรู้ขั้นที่ 2 (RO) และขั้นที่ 3 (AC) ของวงจรการเรียนรู้ บุคคลที่มีการเรียนรู้แบบนี้คอล์บให้ชื่อว่า นักดูดซึม (Assimilator) เป็นผู้ที่มีความสามารถในการสรุปหลักการ โดยทำความเข้าใจกับข้อมูลที่หลากหลายในลักษณะที่เป็นเหตุเป็นผลให้ความสนใจกับผู้คน

และประสบการณ์จริงค่อนข้างน้อย แต่สนใจในหลักการเชิงนามธรรมมากกว่า โดยทั่วไปผู้ที่มีแบบการเรียนรู้แบบนี้ให้ความสำคัญกับความมีเหตุมีผลของทฤษฎีมากกว่าการนำเอาทฤษฎีไปใช้ในทางปฏิบัติ ดังนั้นแบบการเรียนรู้จึงเป็นลักษณะของบุคคลในสาขาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน คณิตศาสตร์ มากกว่าวิทยาศาสตร์ประยุกต์

3. แบบคิดเอกนัย เน้นการเรียนรู้ชั้นที่ 3 (AC) และชั้นที่ 4 (AE) บุคคลที่มีการเรียนแบบนี้คือลัทธิให้ชื่อว่า นักคิดเอกนัย (Converger) เป็นผู้มีความสามารถในการนำแนวคิดนามธรรมไปใช้ในการปฏิบัติ สามารถสรุปวิธีที่ถูกต้องที่สุดเพียงวิธีเดียวที่จะสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาได้ บุคคลที่มีแบบการเรียนรู้แบบนี้ชอบที่จะทำงานทางด้านเทคนิคและแก้ปัญหาต่าง ๆ ในด้านนี้มากกว่าการสัมพันธ์กับผู้คนและเรื่องทางสังคม จากงานวิจัยของคอลลี่ชี้ให้เห็นว่าแบบการเรียนรู้เป็นลักษณะของผู้ที่อยู่ในสาขาวิทยาศาสตร์ภาพ เช่น วิศวกร เป็นต้น

4. แบบปรับปรุง เน้นการเรียนรู้ชั้นที่ 4 (AE) และชั้นที่ 1 (CE) บุคคลที่มีแบบการเรียนรู้แบบนี้คือลัทธิให้ชื่อว่า นักปรับปรุง (ACCommodator) เป็นผู้ที่มีความสามารถที่จะเรียนจากการลงมือกระทำ ชอบลงมือปฏิบัติ ชอบทดลอง จะทำงานได้ดีในสถานการณ์ที่ต้องใช้การปรับตัว บุคคลที่มีแบบการเรียนรู้แบบนี้ชอบจัดการตามแผนที่วางไว้ให้สำเร็จ และเอาตัวเองไปพัวพันกับสถานการณ์ใหม่ที่ทำหายอื่น ๆ ต่อไป ชอบทำงานกับบุคคลนักปรับปรุงมีแนวโน้มที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยวิธีการที่ตนนึก คิดขึ้นเองมากกว่าจะตั้งอยู่บนพื้นฐานของการวิเคราะห์อย่างเป็นเหตุเป็นผล บุคคลแบบปรับปรุงเข้ากับคนง่ายแต่บางครั้งก็ไม่อดทนใจร้อนและดุดัน คนกลุ่มนี้มักจะมีพื้นฐานในสาขาที่ต้องใช้การประยุกต์และใช้เทคนิคต่าง ๆ เช่น นักบริหาร นักการตลาด และพนักงานขาย เป็นต้น

นอกจากแบบการเรียนรู้ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ริตา ดันน์ และเคนเนท ดันน์ (Rita Dunn and Kenneth Dunn 1972:29-31) ได้เสนอแนะประเภทของแบบการเรียนรู้ที่ครูจะสำรวจจากนักเรียนว่านักเรียนชอบหรือพอใจสถานการณ์อย่างไรดังรายละเอียดต่อไปนี้ คือ

1. เวลา นักเรียนจะตื่นตัวในการเรียนมากที่สุด
(Time) เมื่อใด เช่น ช่วงเช้า สาย บ่าย เย็น
2. กำหนดการ ระยะเวลาการเอาใจใส่ของนักเรียน
(Schedule) อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอหรือการเอาใจใส่เพียงช่วงสั้น ไม่สม่ำเสมอ เป็นต้น
3. ความดังของเสียง ระดับเสียงที่นักเรียนพอจะทนฟังได้หรือ
(Amount of Sound) ชอบความเงียบที่สุด เสียงพิมพ์เล็กน้อย เสียงที่อยู่ใกล้ ระดับเสียงสูงที่จะทนได้

4. ชนิดของเสียง เสียงชนิดใดที่ก่อให้เกิดปฏิกิริยาทางบวก
(Type of Sound) เช่น เสียงดนตรี เสียงสนทนา เสียงหัวเราะ หรือ
เสียงจากการทำงานกลุ่ม
5. ชนิดของการทำงาน นักเรียนจะทำงานได้ดีที่สุดอย่างไร เช่น
เป็นกลุ่ม ทำงานคนเดียวหรือทำเป็นคู่ หรือทำกับกลุ่ม
(Type of Work Group) เล็ก ๆ หรือทำกับกลุ่มใหญ่ ๆ
6. ปริมาณของแรงกดดัน นักเรียนต้องการแรงกดดันชนิดใด เช่น
(Amount of Pressure) การปล่อยตามสบาย ได้รับการควบคุม
ไม่เคร่งครัด ได้รับการควบคุมอย่างจริงจัง
7. ชนิดของแรงกดดัน อะไรที่จะช่วยเป็นแรงจูงใจแก่นักเรียน
และแรงจูงใจ ตนเอง การคาดหวังของครู การกำหนด
(Type of Pressure And Motivation) เวลา รางวัล การระลึกถึงความสำเร็จ
ทางการเรียน ความสนใจภายในหรืออื่น ๆ
8. สถานที่ สถานที่ใดที่นักเรียนจะทำงานได้ดีที่สุด
(Place) ที่บ้าน ที่โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ ห้องสมุด
หรือมุมใดมุมหนึ่งของห้องสื่อการเรียน
9. เงื่อนไขหรือสิ่ง นักเรียนชอบที่จะนั่งเรียนบนพื้นธรรมดา
แวดล้อมทางกายภาพ หรือพรม ชอบนั่งเอนตัว นั่งตัวตรง
(Physical Environment and Conditions) นั่งโต๊ะเรียน ระดับของอุณหภูมิแสงสว่าง
บนโต๊ะเขียนหนังสือ ชนิดของเสื้อผ้าและ
อาหารที่ต้องการขณะที่เรียน
10. ชนิดของการสั่งงาน การสั่งงานของครูแบบใดที่จะทำให้ให้นัก
(Type of Assignments) เรียนก้าวหน้าขึ้น เช่น การให้สัญญา การ
ทำโครงการส่วนตัวของตนเองโดยตรงหรือครู
เลือกงานให้
11. แบบของการรับรู้ นักเรียนจะเรียนรู้ได้มากที่สุดโดยวิธีที่
(perceptual Strengths And Styles) ง่ายที่สุดได้อย่างไรหรือวิธีใด เช่น ใช้
อุปกรณ์เกี่ยวกับภาพ การบันทึกเสียง
ประสบการณ์ในการสัมผัส กิจกรรมที่ต้องใช้
กล้ามเนื้อ สื่อสำเร็จรูป เป็นต้น
12. ชนิดของโครงสร้าง แบบทดสอบชนิดใดที่เหมาะสมกับนักเรียนและ
การประเมินผล ที่สุดในเวลาเรียน การเข้มงวดหรือการยืด
(Type of Structure and) หย่อน การวัดผลด้วยตนเอง การให้จัดการวัดผล

Evaluation)

ร่วมกันทั้งครูและนักเรียน ช่วงเวลาในการวัดผล เช่น นักเรียนเริ่มด้วยตนเอง การวัดผลอย่างต่อเนื่อง หรือทำเป็นครั้งคราว การคาดหวังเกี่ยวกับเวลา ข้อกำหนดภายนอกเป็นต้น

จากรายการที่ครูควรสำรวจนักเรียนทั้ง 12 รายการที่กล่าวมาข้างต้นนี้ครูจะต้องให้นักเรียน เป็นผู้ตอบแบบสอบถามว่า ชอบสถานการณ์ในการเรียนแบบใดเพื่อครูจะได้เตรียมกิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่ และจัดหาสื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนแต่ละคนให้ได้มากที่สุด เพื่อมุ่งหวังว่านักเรียนจะเรียนรู้ได้มากที่สุดด้วยวิธีการที่ง่ายและนักเรียนพอใจมากที่สุดนั่นเอง

จากทฤษฎีเกี่ยวกับแบบการเรียนที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าทฤษฎีเกี่ยวกับแบบการเรียนสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ระบบคือ จำแนกตามแบบการคิดและจำแนกตามลักษณะของพฤติกรรมของผู้เรียน การจำแนกตามแบบการคิดนั้นต้องอาศัยพื้นฐานของการรับรู้สิ่งต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อม กระบวนการเรียนรู้และการปรับตัวของบุคคล การจำแนกแบบการเรียนตามพฤติกรรมของผู้เรียนซึ่งมีผลมาจากกระบวนการคิด การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและกลุ่มเพื่อนในชั้นเรียน ความรู้สึกและสภาพแวดล้อมในการเรียน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้เด็กมีแบบการเรียนที่แตกต่างกัน

แบบการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากการศึกษาของนักการศึกษาและนักจิตวิทยา พบว่า แบบการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนี้มีส่วนเกี่ยวข้องกันอยู่หลายประการดังเช่นการศึกษาต่อไปนี้

เอ็ม การ์วี และคณะ (M.Garvey, et al. 1984) ได้ศึกษาว่า แบบการเรียนและคะแนนเฉลี่ยสะสมมีความสัมพันธ์กันอย่างไร ผู้วิจัยได้ใช้แบบสำรวจแบบการเรียนของคอล์บ กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มนักศึกษาเภสัชศาสตร์ พบว่านักศึกษาที่มีแบบการเรียนแตกต่างกันมีคะแนนเฉลี่ยสะสมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและพบว่า นักคิดเอคนัยมีคะแนนเฉลี่ยสะสมสูงกว่านักปรับปรุง นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำคะแนนลักษณะ CE RO AC และ AE และคะแนนผลต่างของ AE-RO กับ AC-CE มาหาความสัมพันธ์กับคะแนนเฉลี่ยสะสม คะแนน AC และ AC-CE มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคะแนนเฉลี่ยสะสมความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 AE RO และ AE-RO ไม่สัมพันธ์กับคะแนนเฉลี่ยสะสมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บาร์บารา ฮัมฟรีส และคณะ (Barbara Humphreys, et al. 1982) ได้ศึกษาผลของการเรียนแบบร่วมมือ แบบแข่งขัน และแบบอิสระ ที่มีต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนและทัศนคติของ

นักเรียนเกรด 9 จำนวน 44 คน พบว่า แบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ ทำให้เกิดการเรียนแบบรอบรู้ (Mastery Learning) และการคงอยู่ (Retention) ของสิ่งที่เรียนรู้ได้ดีกว่า การเรียนแบบแข่งขันและแบบอิสระ

ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล (2525) ได้ศึกษาแบบการเรียนรู้ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งผลการศึกษาพบว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ มีแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและแบบร่วมมือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ลักษณีย์ มินะนันท์ และรุจิเรศ ธนุรักษ์ (2528) ได้ศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล โรงพยาบาลรามารามาศิวดี ซึ่งผลการศึกษาพบว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ มีแบบการเรียนรู้ไม่ต่างกัน

วรรณภา ปุรณาโชติ (2528) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิผลในระดับมหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์และนิสิตนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยของรัฐ 10 แห่ง จำนวน 2,236 คน ผลการวิจัยพบว่านิสิตนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การเรียน (เช่น ทำการบ้าน ทำรายงาน อ่านหนังสือ ศึกษาค้นคว้าในห้องสมุด และซักถามอาจารย์เมื่อไม่เข้าใจ) มากกว่าผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นอกจากนั้น ได้ให้อาจารย์นิสิตประเมินความสำคัญของตัวแปรต่าง ๆ 10 ด้าน ที่เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ทั้งอาจารย์และนิสิตมีความเห็นตรงกันว่า สาเหตุที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ วิธีการเรียน

อัจฉรา ธรรมาภรณ์ (2531) ได้อธิบายถึงการศึกษาแบบการเรียนรู้ต่าง ๆ ในเชิงสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งการศึกษาพบว่าผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีแบบการเรียนรู้ที่ร่วมกันหลายอย่าง และต่างกับกับผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ซึ่งมีแบบการเรียนรู้ที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งได้ยกตัวอย่างผลการศึกษาของ คลารา อเมเลีย มอร์เรย์ (Clara Amelia Murray 1980:1005-A) ซึ่งได้ศึกษานักเรียนในระดับเกรด 7 และ 8 โดยใช้แบบสำรวจแบบการเรียนรู้ของ Dunn and Dunn พบว่า เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสูงจะมีลักษณะมีแรงจูงใจสูง ชอบความรับผิดชอบและชอบที่จะเรียนคนเดียว ส่วนพวกที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านต่ำจะเป็นพวกที่มีแรงจูงใจต่ำ ชอบการสอนแบบมีแบบแผนและชอบเรียนกับผู้ใหญ่ และจากการศึกษาของคนอื่น ๆ พบว่าพวกที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีลักษณะเหล่านี้ คือ ชอบแบบแผน มีความรับผิดชอบ เรียนไม่ได้ดีในตอนสาย ชอบเรียนแบบอิสระ ควบคุมตัวเอง ชอบเรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ชอบการเคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลง เป็นต้น

จากผลการศึกษาดังกล่าวมาแล้วจะเห็นว่าแบบการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ยกเว้นผลการศึกษา ของ ลักษณีย์ มินะนันท์ และ รุจิเรศ ธนุรักษ์ (2528) ผู้วิจัยจึงคิดว่านักเรียนในโครงการวิทยาศาสตร์โอลิมปิกซึ่งเป็นนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงน่าจะมีแบบการเรียนรู้เฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่ง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบการเรียน

งานวิจัยในประเทศ

ประโยชน์ คุปต์กาญจนกุล (2525) ได้ศึกษาเรื่อง “แบบการเรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ” มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาแบบการเรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเปรียบเทียบแบบการเรียนของนิสิตที่มีเพศและสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 750 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบการเรียนของนิสิตแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งผู้วิจัยได้แปลและดัดแปลงมาจากสอบถามแบบการเรียนของนิสิต (Student Learning Styles Questionnaire) ที่สร้างโดย แอนโทนี กราชา และเชอร์รีล ไรช์แมน (Anthony Grasha and Sheryl Reichman) แบบสอบถามแบบการเรียนมีความเที่ยง 0.785 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการหาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test ผลการวิจัยพบว่า

1. นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชอบแบบการเรียน 4 แบบ คือ ชอบแบบการเรียนแบบร่วมมือค่อนข้างสูง ชอบแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วม แบบพึ่งพา แบบอิสระ อยู่ในระดับปานกลาง ไม่ชอบแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยงและแบบแข่งขัน

2. นิสิตเพศชายและหญิงมีแบบการเรียนแบบอิสระ แบบพึ่งพา แบบมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนิสิตเพศชายชอบแบบการเรียนแบบอิสระสูงกว่านิสิตหญิง ส่วนนิสิตหญิงชอบแบบการเรียนแบบพึ่งพาและแบบมีส่วนร่วมสูงกว่านิสิตชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ

3. นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ มีแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วม และแบบร่วมมือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมและแบบร่วมมือสูงกว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ

อุไรรัตน์ ศรีสวย (2527) ได้ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนกับเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับชั้นปี และวิชาเอกของนักศึกษาวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร ” โดยวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและความสัมพันธ์ของรูปแบบการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร จำนวน 690 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นสอบถามรูปแบบการเรียนของนักศึกษา (Student Learning Style Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้แปลและดัดแปลงมาจากแบบสอบถามรูปแบบการเรียนของนักศึกษาที่สร้างโดยแอนโทนี กราชา และเชอร์รีล ไรช์แมน (Anthony Grasha and Sheryl Reichman) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วน

เบี่ยงเบนมาตรฐานทดสอบค่าไคสแควร์ (X^2) และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร ลักษณะการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและแบบร่วมมือ อยู่ในเกณฑ์สูง แบบพึ่งพา แบบอิสระ และแบบแข่งขัน อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และแบบหลีกเลี่ยงอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ส่วนรูปแบบการเรียนรู้ไม่มีความสัมพันธ์กับเพศ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จินดา ยัญทิพย์ (2528) ได้ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทางปรัชญาการศึกษา กับแบบการเรียนรู้ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา และเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทางปรัชญาทางการศึกษา กับแบบการเรียนรู้ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2526 จำนวนทั้งหมด 225 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบการเรียนรู้ (Student Learning Styles Questionnaire) ของแอนโทนี กราซา และเชอร์รีล ไรช์แมน (Anthony Grasha and Sheryl Reichman) ซึ่งผู้วิจัยนำมาแปลและปรับปรุงทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาแบบการเรียนรู้แต่ละแบบ โดยการคำนวณหาค่ามัธยฐานและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งคะแนนแบบการเรียนรู้แต่ละแบบการเรียนรู้จะนำไปหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับแนวคิดทางปรัชญาทางการศึกษา โดยใช้สูตร Pearson's Product Moment Correlation ผลการวิจัยพบว่า มีแบบการเรียนรู้ที่นิสิตชอบ 3 แบบ คือ แบบร่วมมือ แบบมีส่วนร่วม และแบบอิสระ ส่วนแบบการเรียนรู้ที่นิสิตไม่ชอบมี 3 แบบ คือ แบบพึ่งพา แบบหลีกเลี่ยงและแบบแข่งขัน และพบว่าลัทธิสารัตถนิยม มีความสัมพันธ์ในทางลบกับแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ แต่มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับแบบการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยง ลัทธิพิพัฒนาการนิยมมีความสัมพันธ์ในทางลบกับแบบการเรียนรู้แบบอิสระ แต่มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมลัทธิอัตถิภาวนิยมมีความสัมพันธ์ในทางลบกับแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพา แบบแข่งขัน และแบบมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 และความสัมพันธ์ระหว่างชุดตัวแบบของแนวคิดปรัชญาการศึกษา กับชุดตัวแปรของแบบการเรียนรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.4609 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ลักษณีย์ มีนะนันท์ และรุจิเรศ ธนุรักษ์ (2528) ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล โรงพยาบาลรามาริบัติ ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบการเรียนรู้แบบต่างๆ ของนักศึกษาพยาบาล โรงพยาบาลรามาริบัติ โดยเปรียบเทียบแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชั้นปี และภูมิภาคต่างกัน ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ถึงปีที่ 4 โรงพยาบาลรามาริบัติ ปีการศึกษา 2526 จำนวน 275 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบการเรียนรู้ของแอนโทนี กราซา และเชอร์รีล ไรช์แมน (Anthony Grasha and Sheryl Reichman) ซึ่งแบ่งแบบการเรียนรู้เป็น 6 แบบ คือ แบบอิสระ แบบหลีกเลี่ยง แบบร่วมมือ แบบพึ่งพา แบบมีส่วนร่วม และแบบแข่งขัน ผลการวิจัยมีดังนี้

1. นักศึกษาชอบแบบการเรียนรู้ทั้ง 6 แบบ ในระดับต่ำจนถึงระดับสูง โดยมีแบบการเรียนรู้แบบร่วมมืออยู่ในระดับสูง มีแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม แบบพึ่งพา แบบอิสระ อยู่ในระดับปานกลาง และมีแบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน แบบหลีกเลี่ยง อยู่ในระดับต่ำ
2. นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพและต่างจังหวัด มีแบบการเรียนรู้ไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีแบบการเรียนรู้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
4. นักศึกษาที่มีระดับชั้นปีต่างกัน มีแบบการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ณัฐพงษ์ เจริญทิพย์ (2529) ได้ศึกษาเรื่อง “ความนิยมแบบการเรียนรู้ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความนิยมแบบการเรียนรู้ของนิสิตที่มีเพศและผลการเรียนต่างกัน รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความนิยมแบบการเรียนรู้กับผลการเรียนของนิสิต แยกตามคณะ ธรรมชาติวิชาเอก และชั้นปี กลุ่มตัวอย่างคือ นิสิตปริญญาตรี ภาคปกติทุกคณะ ทุกชั้นปี ที่ลงทะเบียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2528 จำนวน 730 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบวัดแบบการเรียนรู้ของนิสิตเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า จำนวน 60 ข้อ วัดแบบการเรียนรู้ 6 แบบ ของ แอนโทนี กราซา และเชอร์ริล ไรช์แมน (Anthony Grasha and Sheryl Reichman) เก็บข้อมูลโดยใช้นิสิตภาคสมทบนำแบบสอบถามไปให้นิสิตตอบ โดยขอเวลาเรียนจากผู้สอนวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน สถิติค่าที (t) และสหสัมพันธ์แบบพอยท์ไบซีเรียลได้ผลสรุปเป็นคณะดังนี้

1. นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ ก่อนเรียนวิชาเอก และเมื่อเรียนวิชาเอกแล้ว นิสิตชายและหญิงนิยมแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือและแบบมีส่วนร่วมสูงสุด และนิยมแบบการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยงต่ำสุด ยกเว้นกลุ่มศึกษาศาสตร์ที่เรียนวิชาเอกทางคณะสังคมศาสตร์ นิสิตชายนิยมแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาสูงสุด นิสิตชายและหญิงนิยมแบบการเรียนรู้แบบอิสระ แบบหลีกเลี่ยง และแบบมีส่วนร่วมแตกต่างกัน นิสิตที่มีผลการเรียนดีและพอใช้ทั้งก่อนเรียนวิชาเอกและเมื่อเรียนวิชาเอกแล้ว ต่างก็นิยมสูงสุดในแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือและแบบมีส่วนร่วม และนิยมที่สุดในแบบการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยง ยกเว้นกลุ่มศึกษาศาสตร์ที่เรียนวิชาเอกทางคณะสังคมศาสตร์ นิสิตผลการเรียนดีนิยมแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาสูงสุด นิสิตที่มีผลการเรียนต่างกันนิยมแบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน แบบร่วมมือ แบบพึ่งพา และแบบมีส่วนร่วม แตกต่างกัน ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนกับแบบการเรียนรู้แบบแข่งขันเป็นบวก สำหรับกลุ่มก่อนเรียนวิชาเอกและเมื่อเรียนวิชาเอกจบแล้วแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบพึ่งพา แบบแข่งขัน และแบบมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการเรียน

2. นิสิตคณะวิทยาศาสตร์ ก่อนเรียนวิชาเอกและเมื่อเรียนวิชาเอกแล้ว นิสิตชายและหญิงนิยมแบบการเรียนแบบร่วมมือสูงสุด และนิยมแบบหลีกเลี่ยงต่ำสุด นิสิตเพศต่างกันนิยมแบบการเรียนแต่ละแบบไม่แตกต่างกัน นิสิตที่ผลการเรียนดีนิยมแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมสูงสุด นิสิตที่ผลการเรียนพอใช้นิยมต่ำสุดในแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยง นิสิตที่มีผลการเรียนต่างกันนิยมแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยงต่างกันเฉพาะกลุ่มก่อนเรียนวิชาเอก ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนกับแบบการเรียน พบความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญ

3. นิสิตคณะสังคมศาสตร์ ก่อนเรียนวิชาเอกและเมื่อเรียนวิชาเอกแล้ว นิสิตชายนิยมแบบการเรียนแบบร่วมมือสูงสุด นิสิตหญิงนิยมแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมสูงสุด นิสิตทั้งเพศหญิงและเพศชายนิยมแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยงต่ำสุด นิสิตชายและหญิงก่อนเรียนวิชาเอกนิยมแบบการเรียนแต่ละแบบไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อเรียนวิชาเอกแล้ว นิสิตชายและหญิงนิยมแบบการเรียนแบบอิสระและแบบแข่งขันแตกต่างกันก่อนเรียนวิชาเอก นิสิตผลการเรียนดีนิยมแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมสูงสุด นิสิตผลการเรียนพอใช้นิยมแบบร่วมมือสูงสุด เมื่อเรียนวิชาเอกนิสิตผลการเรียนดีนิยมแบบร่วมมือสูงสุด และนิสิตผลการเรียนพอใช้นิยมแบบมีส่วนร่วมสูงสุด นิสิตผลการเรียนใด ๆ ต่างนิยมต่ำสุดในแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยง ก่อนเรียนวิชาเอก นิสิตผลการเรียนต่างกันนิยมแบบการเรียนแบบแข่งขันและแบบมีส่วนร่วมต่างกัน เมื่อเรียนวิชาเอกแล้วนิสิตผลการเรียนต่างกันนิยมแบบการเรียนแบบอิสระและแบบแข่งขันต่างกัน ก่อนเรียนวิชาเอกแบบการเรียนแบบแข่งขันและแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการเรียน เมื่อเรียนวิชาเอกแล้ว แบบการเรียนแบบอิสระมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการเรียนและแบบการเรียนแบบแข่งขันมีความสัมพันธ์ทางลบกับผลการเรียน

4. คณะมนุษยศาสตร์ ก่อนเรียนวิชาเอกนิสิตชายนิยมแบบร่วมมือสูงสุด นิสิตหญิงนิยมแบบมีส่วนร่วมสูงสุด ทั้งนิสิตชายและนิสิตหญิงนิยมแบบหลีกเลี่ยงต่ำสุด นิสิตเพศชายและหญิงนิยมแบบการเรียนแบบอิสระแตกต่างกัน เมื่อเรียนวิชาเอกแล้ว นิสิตเพศต่างกันนิยมแบบการเรียนแต่ละแบบไม่แตกต่างกัน ก่อนเรียนวิชาเอกนิสิตผลการเรียนดีนิยมแบบร่วมมือสูงสุด นิสิตผลการเรียนพอใช้นิยมแบบมีส่วนร่วมสูงสุด ทั้งนิสิตผลการเรียนและพอใช้ต่างก็นิยมต่ำสุดในแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยง นิสิตผลการเรียนต่างกันนิยมแบบการเรียนแต่ละแบบไม่แตกต่างกัน ผลการเรียนและแบบการเรียนพบความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญ

กล่าวโดยสรุป นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิชญ์โลก นิยมแบบการเรียนที่เหมาะสม คือ แบบร่วมมือและแบบมีส่วนร่วม แต่ไม่อาจสรุปได้ว่า เพศต่างกัน และผลการเรียนต่างกันจะนิยมแบบการเรียนต่างกัน อีกทั้งความสัมพันธ์ระหว่างความนิยมแบบการเรียนกับผลการเรียนก็ไม่แน่นอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคณะ ธรรมชาติวิชาเอก และชั้นปี

พัชรี เกียรตินันท์วิมล (2530) ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลและที่รับผลของแบบการเรียนของนักศึกษาพยาบาล” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบการเรียนและตัวแปรที่คาดว่าจะเป็นตัวแปรรับผลของแบบการเรียนของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาพยาบาล ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1-4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2529 ของสถาบันการศึกษาพยาบาล 5 สถาบัน สังกัดในกรุงเทพมหานคร จำนวน 584 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสำรวจแบบการเรียนที่สร้างตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของคอล์บ (Kolb) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าไคสแควร์ ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน สมการถดถอยอย่างง่าย และสมการถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาพยาบาลมีแบบการเรียนแตกต่างกัน โดยมีการเรียนแบบดูดซึมมากที่สุด รองลงมาคือ แบบคิดเอกนัย แบบปรับปรุงและแบบคิดอเนกนัย ตามลำดับ และแบบการเรียนไม่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพยาบาล แต่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการเรียนพยาบาล ยกเว้นการเรียนแบบคิดอเนกนัย

ทัศนีย์ ศิริวัฒน์ (2532) ได้ศึกษาเรื่อง “แบบการเรียนของนักศึกษา คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง” มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีต่อแบบการเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งกำลังศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1,2,3 และ 4 ปีการศึกษา 2531 จำนวน 852 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้พัฒนามาจากแบบสอบถามแบบการเรียน 6 แบบ ของกราดา และไรซ์แมน (Student Learning Styles Questionnaires) ได้แก่ แบบอิสระ แบบพึ่งพา แบบหลีกเลี่ยงแบบร่วมมือ แบบมีส่วนร่วม และแบบแข่งขันได้รับแบบสอบถามกลับคืนและสมบูรณ์ร้อยละ 95.50 ของแบบสอบถามทั้งหมด การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส-เอ็กซ์ (Statistical Package for the Social Science Version X) ในการหาค่า คะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test ค่า F-test และวิธีนิวแมน คูลส์ (Newman-Keuls) ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ชอบแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมและแบบร่วมมือมาก ส่วนแบบการเรียนอื่น ๆ ชอบปานกลาง ได้แก่ แบบอิสระ แบบหลีกเลี่ยง แบบพึ่งพา แบบแข่งขันตามลำดับ
2. นักศึกษาชั้นปีที่ 1,2,3 และ 4 ชอบแบบการเรียนแบบแข่งขันแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนแบบการเรียนอื่น ๆ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่มาเรียนเป็นประจำชอบแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยงแตกต่างจากนักศึกษาที่มาเรียนเป็นบางครั้ง และนักศึกษาที่ไม่เคยมาเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนแบบการเรียนอื่น ๆ พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน

ดารี กุลประสิทธิ์ (2532) ได้ศึกษาเรื่อง “แบบการเรียนของนักศึกษาเทคนิคการแพทย์ คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบการเรียนของนักศึกษาเทคนิคการแพทย์ คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และเปรียบเทียบแบบการเรียนของนักศึกษาเทคนิคการแพทย์ คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตามตัวแปรเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และระดับชั้นปี กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นนักศึกษาเทคนิคการแพทย์ คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2531 จำนวน 133 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบการเรียนของนักศึกษา ซึ่งแบ่งแบบการเรียนออกเป็น 5 แบบ คือ แบบอิสระ แบบพึ่งพา แบบแข่งขัน แบบหลีกเลี่ยง และแบบร่วมมือ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบน มาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ ผลการศึกษาค้นคว้ามีดังนี้

1. นักศึกษาเทคนิคการแพทย์ คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีแบบการเรียนแบบร่วมมือเป็นอันดับหนึ่ง และอยู่ในเกณฑ์มากอันดับสองรองลงมาได้แก่ แบบอิสระ แบบพึ่งพา และแบบแข่งขัน ตามลำดับ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง อันดับสุดท้าย ได้แก่ แบบหลีกเลี่ยงและอยู่ในเกณฑ์น้อย

2. นักศึกษาเทคนิคการแพทย์ชายและหญิงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในแบบการเรียนแบบอิสระและแบบแข่งขัน

3. นักศึกษาเทคนิคการแพทย์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำไม่มีแบบการเรียนแบบใดที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. นักศึกษาเทคนิคการแพทย์ชั้นปีที่ 1,2,3 และ 4 มีแบบการเรียนแบบแข่งขันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีความแตกต่างกันจากนักศึกษาชั้นปีที่ 4 และ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีแบบการเรียนแบบแข่งขันมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 4

ชวนสิทธิ์ สุชาติ (2532) ได้ศึกษาเรื่อง “การเปรียบเทียบแบบการเรียนของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ ในระดับอุดมศึกษา ” การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบแบบการเรียนของนิสิตสาขาการศึกษาของมหาวิทยาลัยในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำแนกตามวิชาเอก เพศ สถาบัน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยจัดแบ่งแบบการเรียนเป็น 6 แบบ ตามแนวของ กราชาและไรซ์แมน คือ แบบการเรียนแบบแข่งขัน แบบร่วมมือ แบบหลีกเลี่ยง แบบมีส่วนร่วม แบบพึ่งพา และแบบอิสระ ตัวอย่างประชากรเป็นนิสิตชั้นปีที่ 4 ซึ่งสุ่มจากนิสิตสาขาการศึกษา วิชาเอกภาษาไทย

ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยในสังกัด
ทบวงมหาวิทยาลัย จำนวนทั้งหมด 442 คน ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. นิสิตที่มีวิชาเอกต่างกันมีแบบการเรียนแบบหลักเลี้ยง และแบบมีส่วนร่วมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ โดยนิสิตวิชาเอกภาษาไทยมีแบบการเรียนแบบหลักเลี้ยงต่ำกว่านิสิตวิชาเอกสังคมศึกษา และนิสิตวิชาเอกวิทยาศาสตร์มีแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมสูงกว่านิสิตวิชาภาษาอังกฤษ
2. นิสิตในแต่ละวิชาเอกมีแบบการเรียนแบบแข่งขัน แบบร่วมมือ แบบหลักเลี้ยง แบบมีส่วนร่วม แบบพึ่งพา และแบบอิสระ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีแบบการเรียนแบบร่วมมือสูงสุด รองลงมาได้แก่แบบมีส่วนร่วม แบบอิสระ แบบพึ่งพา แบบแข่งขัน และแบบหลักเลี้ยงต่ำสุด
3. นิสิตที่มีเพศต่างกันมีแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วม แบบพึ่งพา และแบบอิสระแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, .01 และ .001 ตามลำดับ โดยนิสิตหญิงมีแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมสูงกว่านิสิตชาย นิสิตหญิงมีแบบการเรียนแบบพึ่งพาสูงกว่านิสิตชาย และนิสิตชายมีแบบการเรียนแบบอิสระสูงกว่านิสิตหญิง
4. นิสิตต่างสถาบันมีแบบการเรียน แบบแข่งขัน แบบร่วมมือ แบบหลักเลี้ยง แบบมีส่วนร่วม แบบพึ่งพา และแบบอิสระ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
5. นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีแบบการเรียน แบบหลักเลี้ยงและแบบมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีแบบการเรียนแบบหลักเลี้ยงสูงกว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมสูงกว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

อาภาภรณ์ ศิริอาคเนย์ (2533) ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาแบบการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาต่างกัน ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาต่างกัน และเปรียบเทียบแบบการเรียนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาต่างกัน ตัวอย่างประชากรที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 659 คน ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นหลายชั้นตอน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครที่เปิดสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวนทั้งสิ้น 19 โรง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามแบบการเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับปรุงจากแบบสอบถามแบบการเรียนของแอนโทนี กราซา และเชอร์รีล ไรช์แมน (Anthony Grasha and Sheryl Reichman) และ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS_x ผลการวิจัยมีดังนี้

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีลักษณะแบบการเรียนรู้ 6 แบบ ดังนี้ แบบมีส่วนร่วม แบบร่วมมือ แบบพึ่งพา แบบอิสระ แบบแข่งขัน และแบบหลีกเลี่ยง ตามลำดับ แบบมีส่วนร่วม เป็นลักษณะการเรียนรู้ที่อยู่ในเกณฑ์สูง แบบร่วมมือ แบบพึ่งพา แบบอิสระ และแบบแข่งขัน อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และแบบหลีกเลี่ยงอยู่ในเกณฑ์ต่ำ
2. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาสูง มีลักษณะแบบการเรียนรู้ 6 แบบดังนี้ แบบมีส่วนร่วมอยู่ในเกณฑ์สูง แบบร่วมมือ แบบพึ่งพา แบบอิสระ และแบบแข่งขัน อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และแบบการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยงอยู่ในเกณฑ์ต่ำ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาต่ำ มีลักษณะแบบการเรียนรู้ 6 แบบ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
3. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีลักษณะแบบการเรียนรู้โดยเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

นิภาวรรณ รัตนวราวัลย์ (2534) ได้ศึกษาเรื่อง “การเปรียบเทียบแบบการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ต่างกัน ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร ศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ในระดับต่าง ๆ และเปรียบเทียบแบบการเรียนรู้แต่ละแบบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ต่างกัน ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 392 คน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา 2533 สุ่มตัวอย่างประชากรแบบแบ่งชั้นหลายชั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสำรวจแบบการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจากแบบสำรวจแบบการเรียนรู้ของเดวิด เอ คอลบ์ (David A.Kolb) มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.88 และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีค่าความเที่ยง 0.89 ค่าระดับความยากตั้งแต่ 0.21-0.79 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.21-0.89 ผลการวิจัยมีดังนี้

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีแบบการเรียนรู้แบบปรับปรุงมากที่สุด รองลงมาได้แก่ แบบคิดเอกนัย แบบคิดอเนกนัย และแบบดูซึม ตามลำดับ
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูง มีแบบการเรียนรู้แบบปรับปรุงมากที่สุด รองลงมาได้แก่ แบบคิดเอกนัย แบบคิดอเนกนัย แบบดูซึม ตามลำดับ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ปานกลาง มีแบบปรับปรุงมากที่สุด รองลงมาได้แก่ แบบคิดเอกนัย แบบดูดซิม และแบบคิดอเนกนัย ตามลำดับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีแบบการเรียนรู้แบบปรับปรุงมากที่สุด รองลงมาได้แก่ แบบคิดเอกนัย แบบคิดอเนกนัย และแบบดูดซิม ตามลำดับ

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ในระดับต่างกัน มีแบบการเรียนรู้แต่ละแบบไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิชาญ เลิศลพ (2535) ได้ศึกษาเรื่อง แบบการเรียนรู้ของนักศึกษาในโครงการวิทยาศาสตร์โอลิมปิก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักเรียนในโครงการวิทยาศาสตร์โอลิมปิก แบบการเรียนรู้ที่ศึกษาจำแนกเป็น 4 แบบ ตามหลักของเดวิด เอ คอห์บ์ ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ที่สอบคัดเลือกผ่านเกณฑ์การคัดเลือกนักเรียน เข้ารับการอบรมเข้มในโครงการวิทยาศาสตร์โอลิมปิก ปีการศึกษา 2533 และ 2534 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสำรวจลักษณะการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนในโครงการวิทยาศาสตร์โอลิมปิก มีแบบการเรียนรู้เรียงลำดับดังนี้ คือ แบบปรับปรุง แบบดูดซิม แบบคิดอเนกนัย และแบบคิดเอกนัย

2. นักเรียนในโครงการวิทยาศาสตร์โอลิมปิกที่จำแนกตามสาขาวิชาต่าง ๆ มีแบบการเรียนรู้ดังต่อไปนี้

2.1 นักเรียนฟิสิกส์โอลิมปิก มีแบบการเรียนรู้ เรียงลำดับดังนี้ คือ แบบดูดซิม แบบปรับปรุง แบบคิดเอกนัย และแบบคิดอเนกนัย

2.2 นักเรียนเคมีโอลิมปิกมีแบบการเรียนรู้เรียงลำดับดังนี้ คือ แบบคิดอเนกนัย แบบดูดซิม และแบบคิดเอกนัย

2.3 นักเรียนชีววิทยาโอลิมปิก มีแบบการเรียนรู้เรียงลำดับดังนี้ คือ แบบปรับปรุง แบบคิดอเนกนัย แบบดูดซิม และแบบคิดเอกนัย

วนิดา เต็ดดวง (2549) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการเรียนรู้ พบว่า ประสิทธิภาพการสอนรายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศตามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีรูปแบบการเรียนรู้ต่างกัน แตกต่างกันในด้านผลสัมฤทธิ์ตามความมุ่งหมายของรายวิชา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ธนพร วีระเจริญกิจ(2549)ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดสร้างสรรค์ระหว่างนักเรียนที่มีแบบการเรียนต่างกันโดยงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1) วิเคราะห์และเปรียบเทียบลักษณะแบบการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) วิเคราะห์ และเปรียบเทียบระดับการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 และ 3) เปรียบเทียบการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดสร้างสรรค์ระหว่างนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีแบบการเรียนแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 417 คน ได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือ วิจัยมี 3 ฉบับ ได้แก่ แบบรายงานตนเองเกี่ยวกับแบบการเรียนตามแนวคิดของ Anthony Grasha and Sheryl Riechmann แบบทดสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณและแบบทดสอบการคิด สร้างสรรค์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย วิเคราะห์ค่า t-test [chi-square]-test และการ วิเคราะห์ความแปรปรวนพหุนามด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิจัยที่สำคัญสรุปได้ว่า 1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีลักษณะแบบการเรียนทั้ง 6 แบบ โดยแบบการเรียนที่พบมาก ที่สุด คือ แบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยง รองลงมา ได้แก่ แบบร่วมมือ แบบแข่งขัน แบบมีส่วนร่วม แบบพึ่งพาและแบบอิสระตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าสถิติทดสอบไค-สแควร์ของตัวแปรโรงเรียน เพศ และระดับอายุ กับแบบการเรียน พบว่าตัวแปรโรงเรียน เพศและระดับอายุมีความสัมพันธ์กับแบบ การเรียน 2) การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่มีคะแนนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดสร้างสรรค์ ระหว่างนักเรียนที่มีตัวแปรภูมิหลังแตกต่างกัน พบว่า ค่าเฉลี่ยของการคิด อย่างมีวิจารณญาณและการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพศหญิงมีค่าสูงกว่า เพศชาย การจำแนกตามระดับอายุของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ตัวแปรการคิดอย่างมี วิจารณญาณไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนตัวแปรการคิดสร้างสรรค์ พบว่าแตกต่างกันโดยนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีระดับอายุ 11-12 ปี มีการคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีระดับอายุ 13-15 ปี และ 3) ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนตัวแปรพหุนามของตัวแปรการคิด อย่างมีวิจารณญาณและการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่มีแบบการเรียนที่แตกต่างกัน พบว่า แบบ การเรียนแบบร่วมมือมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดสร้างสรรค์มากที่สุด ส่วนแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยงมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิด สร้างสรรค์น้อยที่สุด

อนุชัย วีระเรืองไชยศรี(2542)ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียน พฤติกรรมการเรียน ของการเรียนในมหาวิทยาลัยเสมือนที่มีต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของรูปแบบการเรียน และพฤติกรรมการเรียน ที่มีต่อ สัมฤทธิ์ผลในการเรียนของนิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็น นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 24 คน และนักศึกษาบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 20 คน รวมทั้งหมด 44 คน ที่เรียนจากเว็บไซต์มหาวิทยาลัยเสมือนที่ได้พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย ห้องเรียน ห้องสมุด กระจาดน ข้าว ห้องสนทนา ศูนย์การค้า โรงภาพยนตร์ ห้องอ่านหนังสือพิมพ์ และ

ห้องพักอาจารย์ พฤติกรรมการเรียนศึกษาในด้าน ความถี่ในการเข้าเว็บมหาวิทยาลัยเสมือน ระยะเวลาที่อยู่ในมหาวิทยาลัยเสมือน ความถี่ในการเปิดเว็บที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ความถี่ในการเปิดเว็บที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียน ความถี่ในการเข้าร่วมถามตอบในกระดานข่าว และสถานที่ที่ใช้ในการเข้ามหาวิทยาลัยเสมือน รูปแบบการเรียนของกลุ่มตัวอย่างจำแนกโดยใช้แบบวัดรูปแบบการเรียนของกราสซาและไรช์แมน (Grasha and Reichman) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวและแบบสองทาง และการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การวิเคราะห์การถดถอยพหุเพื่อทำนายสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนจากพฤติกรรมการเรียน การวิจัยได้ข้อสรุปดังนี้ รูปแบบการเรียนของผู้เรียนที่ต่างกัน ไม่มีผลสัมฤทธิ์ผลในการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และพฤติกรรมการเรียนในด้านความถี่ของการเปิดเว็บที่เกี่ยวข้องกับการเรียนที่แตกต่างกัน มีผลต่อสัมฤทธิ์ผลของการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่ปฏิสัมพันธ์ของรูปแบบการเรียนกับพฤติกรรมการเรียนในด้านความถี่ในการเปิดเว็บที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนมีผลร่วมกันต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับพฤติกรรมการเรียนอื่น ๆ ไม่พบว่ามีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับรูปแบบการเรียนที่จะมีผลร่วมกันต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมการเรียนในด้านความถี่ของการเข้าสู่มหาวิทยาลัยเสมือน ระยะเวลาที่อยู่ในมหาวิทยาลัยเสมือน และความถี่ของการเข้าสู่เว็บที่เกี่ยวข้องกับการเรียน มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน

อาชญญา รัตนอุบล (2551) การศึกษาแบบการเรียนรู้ของนิสิตปริญญาตรี สาขาวิชา การศึกษานอกระบบโรงเรียน คณะครุศาสตร์ : รายงานการวิจัยได้พบว่าการศึกษาแบบการเรียนรู้ของนิสิตปริญญาตรี สาขาวิชา การศึกษานอกระบบโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบการเรียนรู้ของนิสิตปริญญาตรี สาขาวิชา การศึกษานอกระบบโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตามแบบการเรียนรู้ของแคนฟิลด์ (Canfield) ในด้านเงื่อนไข การเรียนรู้ ด้านเนื้อหา ด้านวิธีการเรียนรู้ และด้านความคาดหวังของผู้เรียน และเพื่อเปรียบเทียบแบบการเรียนรู้ทั้ง 4 ด้านของนิสิตสาขาวิชา การศึกษานอกระบบโรงเรียน จำแนกตามวิชาเอกที่เรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ชุด ซึ่งดัดแปลงจาก Canfield's Learning Styles Inventory ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นิสิตปริญญาตรี สาขาวิชา การศึกษานอกระบบโรงเรียน ภาควิชา การศึกษานอกระบบโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นนิสิตตั้งแต่ปี 1-ปี 4 ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ที่ลงทะเบียนเรียนประจำปี ปีการศึกษา 2538 จำนวนทั้งหมด 76 คน จำแนกเป็นวิชาเอกต่าง ๆ 4 วิชาเอก คือ เทคโนโลยีการศึกษา คอมพิวเตอร์ จิตวิทยา และภาษาอังกฤษ โดยผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ สามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลได้จำนวน 72 ชุด คิดเป็นร้อยละ 94.74 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ผลการวิจัยพบว่า 1. ด้านเงื่อนไขนิสิตส่วนใหญ่ชอบแบบการเรียนรู้เกี่ยวกับการมีสัมพันธภาพและรองลงมาได้แก่ การมีสัมฤทธิ์ผล 2. ด้านเนื้อหา นิสิตส่วนใหญ่ชอบแบบการเรียนรู้เกี่ยวกับคนและรองลงมาเกี่ยวกับสัญลักษณ์ 3. ด้านวิธีการเรียนรู้ นิสิตส่วนใหญ่ชอบแบบการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการแสดงสัญลักษณ์ และรองลงมาเกี่ยวกับการได้รับประสบการณ์ตรง และ 4. ด้านความคาดหวังของผู้เรียนนิสิตส่วนใหญ่ชอบ

แบบการเรียนรู้ที่คาดหวังระดับดีหรือระดับสูงกว่า คะแนนเฉลี่ย (B) และรองลงมาได้แก่ระดับพอใจ หรือระดับคะแนนเฉลี่ย (C) และระดับเยี่ยมหรือระดับสูงสุด (A) และยังพบว่านิสิตส่วนใหญ่ชอบแบบ การเรียนรู้ที่คาดหวังระดับไม่เป็นที่พอใจหรือระดับต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย (D) น้อยมาก นอกจากนี้ยัง พบว่านิสิตที่เรียนวิชาเอกแตกต่างกันใช้แบบการเรียนรู้ด้านเงื่อนไขเกี่ยวกับการมีสัมพันธภาพ การ กำหนดโครงสร้างและการแข่งขัน ด้านเนื้อหาเกี่ยวกับตัวเลข ภาษาและคน ด้านวิธีการเรียนรู้เกี่ยวกับการ ฟัง และการอ่าน ด้านความคาดหวังเกี่ยวกับการได้รับคะแนนระดับเยี่ยมหรือระดับสูงสุด (A) การ ได้รับคะแนนพอใจหรือระดับคะแนนเฉลี่ย (C) ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นิสิตที่เรียนวิชาเอกแตกต่างกันใช้แบบการเรียนรู้ด้านเงื่อนไขเกี่ยวกับการมีสัมฤทธิ์ผล ด้านเนื้อหา เกี่ยวกับสัญลักษณ์ ด้านวิธีการเรียนรู้เกี่ยวกับการแสดงสัญลักษณ์ และการได้รับประสบการณ์ตรง ด้านความคาดหวังเกี่ยวกับการได้รับคะแนนระดับไม่เป็นที่พอใจหรือระดับต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย (D) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พิชัย ทองดีเลิศ (2547) การนำเสนอรูปแบบการเรียนรู้ร่วมกันบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรีที่มีรูปแบบการเรียนรู้ต่างกันการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ร่วมกันบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ 2) พัฒนารูปแบบการเรียนรู้ร่วมกันบน เครือข่ายคอมพิวเตอร์ 3) นำเสนอรูปแบบการเรียนรู้ร่วมกันบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ 4) เปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้ร่วมกันบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ใน การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัย เว็บไซต์และสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ร่วมกันบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1. อาจารย์ผู้สอน จำนวน 8 คนและผู้บริหารเครือข่าย คอมพิวเตอร์ จำนวน 8 คน 2) นิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ลงทะเบียนเรียน วิชา 999033 ศิลปะการดำเนินชีวิต ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2547 จำนวน 60 คน ผลการวิจัยพบว่า 1. จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัย เว็บไซต์และการสัมภาษณ์ ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ได้องค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนารูปแบบ 2 ส่วนคือ 1) องค์ประกอบ การจัดการเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ได้แก่ เนื้อหา ระบบบริหารและจัดการ รูปแบบการสื่อสาร การประเมินผล ผู้อำนวยการความสะดวกในการเรียน ตัวผู้เรียนโครงสร้างพื้นฐาน 2) ด้านกิจกรรมการ เรียนได้แก่ ยุทธวิธีการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน และกิจกรรมการเรียนที่สนับสนุนรูปแบบการเรียนของ คอลบ 2. รูปแบบการเรียนรู้ร่วมกันบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรีที่มีรูปแบบ การเรียนต่างกัน ที่พัฒนาขึ้นประกอบขึ้นตอนที่สำคัญ 2 ขั้นตอนคือ 1) ขั้นตอนเตรียมความพร้อม มี 2 ขั้นตอนย่อยคือ การเตรียมความพร้อมให้ผู้สอน การเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียน 2) ขั้นตอน กิจกรรมการเรียน มี 7 ขั้นตอนย่อยคือ การปฐมนิเทศรายวิชา การจัดกลุ่มผู้เรียน การทดสอบก่อน เรียน การรับทราบผลการทดสอบก่อนเรียน การศึกษาเนื้อหาในบทเรียน การทดสอบหลังเรียน การ รับทราบผลการทดสอบหลังเรียน ผลการวิเคราะห์คะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า กลุ่มตัวอย่างในทุกรูปแบบการเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อย่างไรก็ตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของผู้เรียนทุกรูปแบบ

การเรียนรู้ไม่มีความแตกต่างกัน นอกจากนี้ผลการประเมินรับรองรูปแบบการเรียนรู้ร่วมกันบน เครื่องข่ายคอมพิวเตอร์สำหรับนิสิตปริญญาตรีที่มีแบบการเรียนรู้ต่างกัน พบว่าผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 6 ท่าน ให้การรับรองว่าสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนกับผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาได้

กาญจนา พันธุ์โยธี(2542)แบบการเรียนรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ตามรูปแบบของเฟลเดอร์และโซโลแมนศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ตามรูปแบบของเฟลเดอร์และโซโลแมน และเพื่อเปรียบเทียบแบบการเรียนรู้ของ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ตามรูปแบบของเฟลเดอร์และโซโลแมน จำแนกตาม เพศ ภูมิภาค ระดับชั้นปี กลุ่มสาขาวิชา ประเภทของการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลพัฒนาจากดัชนีวัดแบบการเรียนรู้ (Index of Learning Styles Questionnaire) ของเฟลเดอร์และโซโลแมน (Felder and Soloman) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ลงทะเบียนในภาคการศึกษาที่ 3 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 718 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าโคสแควร์และค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ Cramer's (V) ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีแบบการเรียนรู้ แบบการมองในมิติด้านการนำเข้าข้อมูลมากที่สุด รองลงมาคือแบบประสาทสัมผัสในมิติด้านการรับรู้ ส่วนแบบการเรียนรู้ที่พบน้อยที่สุดคือ แบบถ้อยคำภาษาในมิติด้านการนำเข้าข้อมูล เมื่อจำแนกเป็นรายมิติพบว่า ด้านการรับรู้ นักศึกษามีแบบการเรียนรู้ประสาทสัมผัสมากกว่าญาณหยั่งรู้ ด้านการนำเข้าข้อมูล นักศึกษามีแบบการเรียนรู้แบบการมองมากกว่าแบบถ้อยคำภาษา ด้านการจัดกระทำข้อมูล นักศึกษามีแบบการเรียนรู้แบบปฏิบัติมากกว่าแบบไตร่ตรอง ด้านการทำความเข้าใจข้อมูล นักศึกษามีแบบการเรียนรู้แบบองค์รวมมากกว่าแบบเป็นขั้นเป็นตอน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างแบบการเรียนรู้กับเพศ ภูมิภาค ระดับชั้นปี กลุ่มสาขาวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และประเภทของการเข้าศึกษา พบว่า เพศ และกลุ่มสาขาวิชา มีความสัมพันธ์กับแบบการเรียนรู้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีระดับความสัมพันธ์ระหว่าง .01 ถึง .25 ซึ่งแสดงว่าสัมพันธ์กันบ้างเล็กน้อย (weak association) โดยที่เพศชายมีแบบการเรียนรู้แบบการมอง ในมิติด้านการนำเข้าข้อมูลมากกว่าเพศหญิง ขณะที่เพศหญิงมีแบบการเรียนรู้แบบประสาทสัมผัสในมิติด้านการรับรู้ มากกว่าเพศชาย สำหรับนักศึกษากลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศ และกลุ่มสาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร มีแบบการเรียนรู้แบบประสาทสัมผัสในมิติด้านการรับรู้สูงสุด ส่วนนักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ มีแบบการเรียนรู้แบบการมองในมิติด้านการนำเข้าข้อมูลสูงสุด แต่ไม่พบความสัมพันธ์กันระหว่างภูมิภาค ระดับชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และประเภทของการเข้าศึกษากับแบบการเรียนรู้

ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง(2542)การศึกษาเปรียบเทียบแบบการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครและโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเขตเมืองฟูกูโอกะ ประเทศญี่ปุ่นการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบแบบการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร และโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเขตเมืองฟูกูโอกะ ประเทศญี่ปุ่น และเพื่อนำเสนอ

วิธีการสอนภาษาอังกฤษที่เหมาะสมกับแบบการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 383 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเขตเมืองฟูกูโอกะ ประเทศญี่ปุ่น จำนวน 179 คน และครูผู้สอนภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครจำนวน 12 คน ครูผู้สอนภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเขตเมืองฟูกูโอกะประเทศญี่ปุ่น จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสำรวจแบบการเรียนภาษาอังกฤษฉบับภาษาไทยและฉบับภาษาญี่ปุ่น แบบสังเกตวิธีการสอนภาษาอังกฤษ และตารางวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างแบบการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนกับวิธีการสอนภาษาอังกฤษวิธีต่างๆ ผลการวิจัยพบว่า 1. จากแบบการเรียนภาษาอังกฤษ 5 ด้าน คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านการรับรู้ภาษา และด้านวัฒนธรรมรวม 50 ข้อ พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเขตเมืองฟูกูโอกะ ประเทศญี่ปุ่นมีแบบการเรียนเหมือนกัน 23 ข้อ มีแบบการเรียนที่ต่างกันโดยเป็นแบบการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครอย่างเดียว 12 ข้อ ได้แก่ ฉันชอบเรียนภาษาอังกฤษในห้องเรียนที่จัดโต๊ะเก้าอี้ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ อย่างมีระบบระเบียบ ฉันเชื่อฟังและตั้งใจฟังสิ่งที่ครูสอน ฉันชอบเรียนในห้องเรียนที่ทุกคนทำกิจกรรมการเรียนอย่างเป็นระเบียบ ฉันชอบครูภาษาอังกฤษที่เข้าสอนตรงเวลา ฉันชอบเรียนและฝึกใช้ภาษาแบบทักษะสัมพันธ์ ฟัง พูด อ่าน และเขียน ฉันทำงานหรือทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายตามลำดับความสำคัญ ก่อน-หลัง ฉันจะวางแผนในการทำงานเพื่อทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันตามกำหนด ฉันสามารถทำกิจกรรมทางภาษา และเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้ดีในห้องเรียนที่มีบรรยากาศเย็นสบาย ฉันชอบการเรียนที่使我ฝึกฝนการใช้ภาษาด้วยการทำแบบฝึกหัด ฉันชอบเรียนและฝึกใช้ภาษาแบบแยกทักษะ ฟัง พูด อ่าน และเขียน ฉันทำงานและทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี ไม่ว่าจะสนใจหรือไม่ก็ตาม ฉันทำงานและกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันตามกำหนดเสมอ โดยไม่ต้องให้ใครมาคอยเตือน และเป็นแบบการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเขตเมืองฟูกูโอกะ ประเทศญี่ปุ่น อย่างเดียว 3 ข้อ ได้แก่ ฉันชอบทำกิจกรรมทางภาษาที่มีการให้รางวัล ฉันสามารถทำกิจกรรมทางภาษาและเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้ดีในห้องเรียนที่มีบรรยากาศอุ่นสบาย ฉันชอบเรียนภาษาอังกฤษในห้องเรียนที่จัดโต๊ะ เก้าอี้ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ อย่างยืดหยุ่น และสะดวกในการทำกิจกรรม 2. วิธีการสอนภาษาอังกฤษที่เหมาะสมกับแบบการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ได้แก่ วิธีการสอนแบบไวยากรณ์ และการแปล วิธีการสอนแบบเจียบ วิธีการสอนตามเอกัตภาพ วิธีการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบความรู้ความเข้าใจ และวิธีการสอนแบบตรง วิธีการสอนภาษาอังกฤษที่เหมาะสมกับแบบการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเขตเมืองฟูกูโอกะ ประเทศญี่ปุ่น ได้แก่ วิธีการสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ วิธีการสอนแบบเจียบ วิธีการสอนแบบตรง

หทัยรัตน์ บุญเสมอ(2541)การเปรียบเทียบแบบการเรียนรู้ของผู้สูงอายุในศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุดินแดง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบแบบการเรียนรู้ 4 แบบ คือ แบบคิดออกนอกราย แบบคิดซ้ำ แบบคิดเอกราย และแบบปรับปรุงตามแนวคิดของเดวิด เอ โคลบ ของผู้สูงอายุในศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุดินแดง โดยจำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา และกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ จากผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 51 คน ด้วยแบบสอบถามการเรียนรู้ซึ่งผู้วิจัยได้แปลจากแบบสำรวจการเรียนรู้ของ เดวิด เอ โคลบ (David A. Kolb) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ การทดสอบค่าไค-สแควร์ พบว่า ผู้สูงอายุในศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุดินแดง ชอบสังเกตมากกว่าลงมือปฏิบัติ มีความสามารถในการมองสถานการณ์ต่างๆ ได้ดี มีความสนใจในผู้คนและมีความสามารถในการสร้างจินตนาการ (แบบคิดออกนอกราย) มากที่สุดและชอบลงมือปฏิบัติชอบทดลอง ชอบการปรับตัวและสถานการณ์ที่ท้าทาย ชอบแก้ปัญหาด้วยตนเองและชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น (แบบปรับปรุง) รองลงมา สูดถ่ายชอบนำแนวคิดเชิงนามธรรมมาแก้ปัญหาต่างๆ ชอบทำงานด้านเทคนิคมากกว่าชอบการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นและสังคม (แบบคิดเอกราย) น้อยที่สุด จากการเปรียบเทียบแบบการเรียนรู้กับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า แบบการเรียนรู้กับเพศ อายุ ระดับการศึกษา และกิจกรรมการเรียนรู้ ไม่มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ . 05 กล่าวคือ ผู้สูงอายุเพศชายและเพศหญิงมีการเรียนรู้เหมือนกันและเรียนรู้แบบใดก็ได้ อายุของผู้สูงอายุเท่าใดก็ตามก็เรียนรู้ได้เหมือนกันและเรียนรู้แบบใดก็ได้ ระดับการศึกษาระดับใดก็ตามก็เรียนรู้ได้เหมือนกันและเรียนรู้แบบใดก็ได้ ผู้สูงอายุเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ใดก็ตามก็เรียนรู้ได้เหมือนกันและเรียนรู้แบบใดก็ได้

งานวิจัยในต่างประเทศ

แพตริเซีย โอรูค เบิร์ด กิลด์ (Patricia O'Rourke Burke Guild 1980) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแบบการเรียนรู้และการนำแบบการเรียนรู้ไปประยุกต์ในห้องเรียน วัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ ต้องการหาข้อมูลที่เหมาะสม เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูใช้ในการสอน วิธีดำเนินการวิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบวิเคราะห์เอกสาร สามารถสรุปผลการศึกษาดังนี้

1. นักเรียนมีแนวทางในการเรียนหรือแบบการเรียนรู้ของแต่ละคนแตกต่างกัน
2. คุณลักษณะของแบบการเรียนรู้ สามารถประเมินและจำแนกได้
3. คุณลักษณะของแบบการเรียนรู้มีผลต่อบุคคลในทิศทางที่แตกต่างกันและมีปัจจัยหลายประการที่มีอิทธิพลต่อแบบการเรียนรู้ของบุคคล
4. ทฤษฎีแบบการเรียนรู้ มีความสำคัญในการที่จะนำมาใช้สำรวจการเรียนการสอนในห้องเรียน
5. แบบการสอนที่มีอยู่ จะมีผลต่อแบบการเรียนรู้และผลการเรียนของนักเรียนด้วย

ยูซอฟ อีสเมล (Yusoff Ismail 1983) ได้วิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาามาลาเซียที่ตั้งในมหาวิทยาลัยอิลลินอยส์ตอนเหนือ ” กลุ่ม

ตัวอย่างเป็นนักศึกษา จำนวน 126 คน ส่วนเครื่องมือที่ใช้คือแบบวัดแนวโน้มผลสัมฤทธิ์ของเมห์รา เบียน และแบงก์ (Mahrabian and Bank's Measures of Achieving Tendency) และแบบวัดแบบการเรียนรู้ของคอล์บ (Klob's Learning Style) ผลการวิจัยได้ดังนี้

1. แรงจูงใจที่หลีกเลี่ยงความล้มเหลว มีส่วนสัมพันธ์กับการเรียนรู้ที่เป็นประสบการณ์ตรงหรือรูปธรรม (Concrete Learning)
2. แรงจูงใจที่ประสบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีส่วนสัมพันธ์กับการเรียนรู้สิ่งที่เป็นนามธรรม (Abstract Learning)
3. กลุ่มวิชาการ (Academic Major Group) หรือระดับของโรงเรียน (Level of School) มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับแบบการเรียนรู้แต่ละแบบ
4. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนถูกพบว่าเป็นอิสระจากลักษณะสำคัญของแบบการเรียนรู้แต่ละแบบที่นักศึกษานิยมชมชอบ

ลินดา ซู เช็ปแมน โคคเกอร์ (Linda Sue Chapman Coker 1984) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรี วัตถุประสงค์ของการศึกษาคือ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิธีสอบ 2 วิธี คือ วิธีสอนที่ให้ผู้เรียนมีแบบการเรียนรู้แบบอิสระ (Independent Style Learning) กับวิธีการสอนโดยใช้แบบการเรียนรู้แบบพึ่งพา (Dependent Style Learning) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาล 2 กลุ่ม แบ่งโดยการใช้เครื่องมือเป็นแบบทดสอบแบบการคิด (Cognitive Style Tests) วิธีดำเนินการวิจัยด้วยการทดลองสอน โดยกลุ่มแรกใช้วิธีสอนแบบพึ่งพาหรือขึ้นอยู่กับครูผู้สอน กลุ่มที่ 2 ถูกสอนด้วยวิธีสอนแบบอิสระ ทำให้ผู้เรียนตัดสินใจด้วยตนเอง ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาพยาบาลมีแบบการเรียนรู้แบบอิสระและแบบพึ่งพา มีผลการเรียนที่แตกต่างกัน โดยค่าเฉลี่ยของผลการเรียนของนักศึกษาพยาบาลที่เรียนแบบอิสระสูงกว่าค่าเฉลี่ยของนักศึกษาพยาบาลที่เรียนแบบพึ่งพาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และวิธีสอนของครูที่นักศึกษาพยาบาลชอบ คือ ให้ผู้เรียนได้เรียนแบบอิสระ

เบตต์ จีน คาลวาโน (Bette Jean Calvano 1985) ได้ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของแบบการเรียนรู้ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา มีจุดประสงค์เพื่อเปรียบเทียบแบบการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงและต่ำ เพื่อศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงและต่ำ และเพื่อศึกษาว่ามีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงในแบบการเรียนรู้ระหว่างระดับชั้นของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงและต่ำ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 290 คน ในระดับ 6,7 และ 8 ในปีการศึกษา 1984-1985 แบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม คือ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ

เรียนคณิตศาสตร์สูง 112 คน และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ต่ำ 66 คน จัดแบ่งตาม SRA Achievement Series และใช้เครื่องมือแบบสำรวจแบบกาเรียน (Learning Style Inventor) วิเคราะห์ของมูลโดยใช้ One-Way Analysis of Veriance ณ ระดับสำคัญ .05 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงและต่ำ มีแบบการเรียนแตกต่างกัน นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะชอบตอบสนองมากกว่า มั่นคง ชอบรับรู้ และชอบทำกิจกรรมทางการศึกษา นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะชอบทางประสาทสัมผัส ให้ครูจูงใจ และชอบเคลื่อนไหวในขณะที่เรียน นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ ในแต่ละระดับชั้นปี จะมีความชอบแบบการเรียน การรับความรู้ การตอบสนอง แรงจูงใจจากครู ประสาทสัมผัส อุดมภูมิ ในขณะที่เรียนต่างกัน สำหรับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และต่ำในแต่ละเพศมีความชอบแบบการเรียน แสง ประสาทสัมผัส การเคลื่อนไหว อุดมภูมิ แรงจูงใจ ความมั่นคง การตอบสนอง เสียง แตกต่างกัน

จากงานวิจัยดังกล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า นักเรียนแต่ละคนมีแบบการเรียนแตกต่างกัน ซึ่งมีปัจจัยหลายประการที่มีอิทธิพลต่อแบบการเรียนของนักเรียน นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันจะมีแบบการเรียนต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ไม่เกิดปัญหาในการจัดการเรียนการสอน

การจัดการศึกษาให้เหมาะสม
กับแบบการเรียนของนักศึกษา

เลือกจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียนมากขึ้น

เพื่อพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

